

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).

Un șir prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Procesul de presă

al

„FOII POPORULUI“.

Eată cele dintâu vești ce le-am primit dela Cluj prin telegraf și prin poștă despre procesul nostru dela 1/13 Martie c.

Telegramă:

Cluj, 12 Martie n. Ioan Russu Șirianu a sosit aseară aici escortat de gendarmi; Ioan Popa Necșa a sosit azi-dimineață; ear' advocații Dr. Stefan Pop și acusatul Petrovici vor sosi deseară. Acusa va fi susținută de vice-procurorul Dr. Lázár.

O scrisoare dela Cluj.

12 Martie.

Aseară a sosit aici și a fost internat în temnița ordinară dl Russu Șirianu. D-sa a fost petrecut dela Seghedin de către Saáry Béla, oficer de temniță. La Oradea-mare 'i-au eșit întru întimpinare mai mulți studenți români dela școala înaltă de drept, în mijlocul cărora dl Russu a petrecut vre-o două oare, până la sosirea trenului repede.

În temnița ordinară de aici atât dl Russu, cât și domnului Popa Necșa li-s'a păstrat o oada ceva mai bună ca în rîndul trecut. Dl Popa Necșa a sosit azi-dimineață deasemeni petrecut de un sergent al temniței.

Deseară au vestit că vor sosi domnii Dr. Stefan C. Pop, avocat din Arad, care va apăra pe acușati, — și al treilea acusat, dl George Petrovici, învățător în Tornia, autorul scrisorii implicate.

După câte 'mi-a spus, dl Russu n'are de gând să se apere. A venit dela Seghedin cu întreg bagagiul, gata de a rămâne

aici și a nu perde timpul nici cu apelare, crezându-le pe toate a fi zadarnice!

Pentru proces se arată de altfel mare interesare. Fiind mai ales târg, o mulțime de Români de prin pregiur sînt în oraș, ear' bilete (pentru a putea intra în sala de pertractare) azi la ameazi deja nu se mai găsiu. Toată după ameaza lume multă a mers și a cercetat pe iubiții noștri osândiți. Procurorul Dr. Lázár, care va ține acusa de mâne, n'a făcut nici o greutate în ceea-ce privește cercetarea întemnițaților.

Telegrama vestitoare a osândirii.

Cluj, 13 Martie n. Tribunalul s'a alcătuit la oarele 10; acușatii toți de față. Apărător: Dr. Stefan Pop; acuator: Dr. Lázár Aurel. Acușatii lasă toată apărarea avocatului. Acesta sdrobește acusa cu dovezi puternice dovedind nevinovăția acușaiților. Pertractarea se sfîrșește la oarele 11. Juratul Haller Rezső declară că nu se supune obiceiului de până acum ca jurații să fie osebiți. Presidentul din putere proprie iartă atingerea juraților cu publicul. Sentența s'a publicat la oara 1 1/2 p. m. Petrovici este osândit la 2 luni închisoare de stat și 20 fl.; Russu la alte 15 zile închisoare de stat, 100 fl. perdere din cautiune și publicarea sentenței, precum și amendoi laolaltă la purtarea speselor de proces. Popa Necșa a fost aflat nevinovat. Procurorul înștiințază cerere de nimicire (nefiind mulțumit cu pedeapsa), acușatii nu.

Iartă-le lor Părinte!...

Nechibzuitul nostru guvern din Pesta, ca să arete lumii că și el are doar' sprigin în această țară, a rînduit ca solgăbiraiele ce stau sub porunca lui, să adune și să trimită la Pesta pe ziua de 4 Martie n. din toate părțile țerii, oameni, întrucât se poate și din popor, conduși de câte un notar ori solgăbiru, ca să țină acolo o mare, „adunare“ care să arete că însuși poporul, țeara întregă dorește și cere chiar căsătoria civilă. Știa însă și stăpânirea că din toată țeara nu se va duce nimenea, și ca să se ducă totuși, a pus, pe căi ascunse, bani la îndemână alor anumiți slujbași, ca să împartă celor-ce vor merge, să le plătească drumul, mîncarea, beutura, și și ceva de buzunar, ca să aibă pe ce-și lua câte o „pipă“ din Pesta! Și așa firește s'au aflat care au mers, fie amăgiți, fie siliți, dar' totuși știind că nu ei cheltuesc în călătoria aceasta. Noi nici că am mai pomeni de toată treaba, fiind totul o lucrare nefirească, făcută fără dragoste și fără tragerere de inimă, ci o fățarie, o minciună mare în toată privința. Ci dacă ne oprim pe o clipită la dînsa e, că ne doare inima, că au mers la acea adunare și un număr oare-care, vre-o 50—60, de țerani români din Bănat. De acesti țerani, care s'au aplecat momelii și poruncelii, și au mers și au făcut voea Ungurilor, însuși foile ungurești toate 'și-au bătut joc, 'i-au

FOIA.

SCRISOARE.

Îți siceam că e minciună
Când spunea că eu 'ți-s dragă,
Că ești un împușcă 'n lună,
Drac ce apa o încheagă,

Și că n'aș pute vre-odată
Nici a te iubi, nici crede,
Că mea inimă jurată
Nici n'aude, nici nu vede.

Șiretenii de muiere
Ca să 'ncerc a ta iubire...
Dar' tu trist și în tăcere
Ai plecat plin de mahnire.

Haide, vino, fii cuminte,
Da' ai fost împușcă 'n lună,
Eu am fost, adu-ți aminte,
Și zglobie și nebună...

Veronica Micle.

Corbea haidueul.

Culeasă de Simeon Henegartu.

Foae verde iarbă lată
Sus la temnița de peatră
Zace, neică, zace dragă
Zace-mi Corbea Haidueul
Cu cincizeci de vinovați
Toți în temniță băgați.
Legile s'or legiuit,
Pe rînd ear' 'i-or slobozit;
Numai Corbea a rămas.
Foae verde siminic
Nouă ani s'a osândit.
Foae verde două ouă
De trei ori tot câte nouă
Foe verde trei granate
De toți două-zeci-și-sapte
Barba-i bate genunchii,
Mustețele brațele
Și chica călcăiele.
Și pe el când 'l-a băgat
Îmi era tîner băiat
Frumos ca floarea din strat.

Frunză verde alunel
Era tîner junișel
Frumos ca și-un bobocel;
Și erau când 'l-a băgat
Broaștele cât nucile
Și-acuma-'s cât ploscile;
Nopârce cât acele
Și-acuma-'s cât furcile.
Și șerpilii cât fusele
Și-acuma-'s cât grinzile.
Și 'n sinul lui a puiat
O spurcată de șerpoaică,
Când se 'ntinde
'Mi-'l cuprinde,
Când se sgărcește
'Mi-'l sfîrșește
Inimioara 'i-o topește.
Da puii cu ce și-'i crește?
Foae verde alunel
Tot cu sînge subt din el.

II.

Foae verde ca fraga
Și mă-sa 'mi-'l auzia

luat în ris, după-ce 'și-au făcut treaba cu ei. Și asta e dureros. E dureros că frații aceia bănațeni s'au simțit măguliți a puté călători pe un tren cu „domnii“, cu „Măriile-lor“, a ciocni un păhar cu ei, a umbla pe un drum cu ei, scurt: a se face „frați“ cu „Domnii“, care în față îi măguliau ear' pe dos îi batjocoriau, și foile „domnilor“ au scris și scriu multe lucruri în batjocură și de ris despre dinșii; e dureros că se află încă în sinul poporului român oameni, pe care îi poți îmbăta cu o picătură de apă, îi poți amăgi cu o minciună, cu o fățărare, care mai cred în omenia unui cuvânt eșit din gura păcătoșilor noștri stăpânitori, care te folosesc când au lipsă de tine, și 'ți-se arată buni și binevoitori, ear' după-ce 'ți-au tras folosul te batjocuresc, haiduesc, împing, lovesc și apasă! Noi am dorî ca din pățania țeranilor bănațeni, care au avut nesocotință de a urma, ca duși de ață, pe domnii lor la Pesta spre a face mendrele guvernului care prin însași legea pentru care ei 'l-au spriginit la acea adunare, le pregătește și lor și nouă tuturor moartea națională, din pățania acestor țerani batjocoriți acum de însași foile ungurești, pentru-că s'au închinat vițelului de aur unguresc, — se învețe frații noștri țerani de peste tot locul, că necuviință e a face și a lucra altcum decum învață adevărații binevoitori ai poporului nostru, adecă conducătorii lui politici de azi, fruntașii și susținătorii partidului nostru național, care fruntași ne învață să nu ne încredem momelilor și minciunilor acestor stăpânitori, ci acestui partid să-i urmăm, sfaturile lui să le plinim, și aceea numai să o facem, la ce el ne îndeamnă prin foile sale și oamenii sei.

Acelora care ne-au făcut neamul de rușine prin mergerea la Pesta și a căror nume, ca să-i cunoască toată lumea, le publică foaia „Dreptatea“ din Timișoara, le 'zicem: Pocăiți-vă, deschideți-vă ochii și vedeți în ce păcat rușinos ați căzut, și

să n'o mai faceți, căci oh, cât de dureros e, când trebuie să zici despre frații tăi căzuți într'un urit păcat:

Iartă-le lor Părinte, că n'au știut ce fac!

Cetiți! Cetiți!

cetiți voi cei care ați fost la Pesta și cu știre ori în neștire de ce faceți (ca nebunii), ați luat cădelnița în mână și ați tămâiat stăpânirea pentru gândul ei de a aduce în țeară căsătoria civilă! „Pesti Hirlop“ e foaie oficioasă de-a stăpânirii și ceea-ce în ea se scrie gândul, dorința, rostul stăpânirii însăși este! Și eată ce zice stăpânirea, prin rostul foii sale „Pesti Hirlop“ că plănuește prin introducerea acestei legi:

„Caracterul confesional al căsătoriei este o pedecă statornică de contopire, adecă a dezvoltării **unității naționale** (înțelege: a împreunării tuturor neamurilor în un singur neam, în cel *unguresc!*) acolo, unde neamul și religia sînt strîns legate, precum este la noi, și mai ales în Ardeal.

„Preotul valah, sârbesc etc. a împedecat până acuma și ar împedeca întotdeauna căsătoria credinciosului seu greco-oriental cu o persoană de religie catolică sau protestantă. D'aceea au fost totdeauna așa puține căsătorii între catolicii ori protestanții maghiari după limbă, și greco-orientali, adecă Români.

„Spre a ajunge însă la scopul nostru de unitate națională și de stat, ni-ar trebui ca și între Maghiari, Români, Sârbi, Slovaci etc. să se întemple cât de multe căsătorii mixte, adecă legătura de sânge din care se naște contopirea. Aceasta însă nu se poate ajunge nici prin căsătoria civilă facultativă (lăsată în voea părechilor a o încheia ori nu) nici prin aceea de nevoie. Cu căsătoria civilă facultativă preoții confesionali 'și-ar pune toate silințele ca credincioșii lor să se unească înaintea lor, ear' nu înaintea slujbaşului statului. Cu căsătoria civilă de nevoie însă ea (căsătoria) își păstrează caracterul confesional. *Ambelă aceste forme sînt păgubitoare pentru contopirea națională; dar' căsătoria civilă facultativă este în această privință mai rea decăt chiar căsătoria civilă de nevoie,*

căci **Daco-Românul, sau panslavul, alegându-și a fi căsătorit în biserică, prin asta demonstrează în contra „ideii de stat maghiar“.**

„Fiind introdusă căsătoria civilă obligatoare, el va fi silit să recunoască mai întăiu *idea de stat național maghiar.* Și numai atunci poate să se ducă înaintea preotului de legea sa!

„In cas de căsătorie civilă obligatoare deci căsătoriile mestecate vor fi mai dese, căci părechile compuse din deosebite neamuri nu vor fi silit a învinge stavilele ce li-s'ar pune în cale din partea preotului. Va să zică: *Căsătoria civilă obligatoare, ajutând la sporirea căsătoriei mestecate, înaintează totdeodată contopirea, adecă unitatea noastră națională (ungurisarea);* dimpotrivă *căsătoria civilă de nevoie pune în mâinile preoților naționaliști încheierea căsătoriei și prin urmare împedecă contopirea;* ear' căsătoria civilă facultativă duce drept la manifestări în contra unității noastre de stat și naționale. Numai un om orb moralicește nu vede adevărul celor zise mai sus!“

Înțelegeți acum voi oi rătăcite ce v'ați dus la Pesta spre a sprigini guvernul, că ce ați făcut și pe cine ați spriginit? Pe aceia cari vor cu orice preț desbrăcarea noastră de haina românismului, de limba și credința noastră, și topirea noastră în căzanul ungurisării! Fie-vă de bine că în această lucrare a sa, 'l-ați spriginit pe guvern!

Căsătoria civilă în dieta din Budapesta.

În ședința dela 28 Februarie

a vorbit întăiu contele *Ladislau Szapáry*, care a mai spus odată de ce ca creștin nu poate primi căsătoria civilă. Acum o combate din punct de vedere al statului. Legislativa, (dieta, aducătoarea de legi) numai atunci răspunde chemării sale înalte, dacă mulțumește cele mai neapărate cerințe materiale și morale ale națiunii. Dacă legislativa nu lucrează în acest înțeles, dacă guvernul vrea să dea unei legi numai *înfățișarea unei cerințe* (ear' în adevăr țintind cu ea totul altceva) atunci nu vrednicește încrederea țerii. După părerea vorbitorului „*liberalismul*“ de azi, nu e altceva

Tocmai dela Moldova
Că el de-acolo-'mi era.
Și de-acolo că-'mi venia
În Vinerea ouălor
În Sâmbăta Paștilor
Cu trei ouă condeceate.
De frumoase ce erau
Ca soarele străluciau.
Unu-'l dă portariului
Unul temnicerului
Unu 'ngrijitorului,
Ca s'o lasă la fereastă
Și cu Corbea să vorbească.
La fereastă 'mi-o lăsa
Și ea la Corbea striga:
— „Corbeo, Corbeo, dragă maică,
„Mai răspunde-'mi, Corbeo dragă!“
Dar' Corbea nu răspundea,
Că Corbea nu-'mi auzea,
De rămetu broaștelor,
De șuerul șerpilor,
De valul năpârcilor.
Dară ea eară striga:
— „Foaie verde foi de nalbă

„Mai răspunde-'mi Corbeo dragă,
„De ești viu
„Ca să te știu,
„De ești mort să te jelesc!“
Dar' Corbea când auzia
Cu șerpilor și imi venia
La fereastă se ducea
Și din graiu așa grăia:
„Dragă măiculeana mea
„Nu sînt viu să mă cinstești,
„Nici mort să mă jelești
„Numai sufletu-'mi se bate
„Tocma 'n capul pieptului
„Unde-i greu voinicului;
„Maică slabă
„Și de treabă
„De-ai făcut vre-o dată bine
„Fă acuma și cu mine.
„La Ștefan Vodă să te duci
„De departe să 'ngenunchi
„Și mâinile să-'i săruți
„Și pe el să 'mi-'l întrebi:
„Ștefan Vodă Domnia-ta
„Ce mi Corbea vinovat

„De stă 'n temniță băgat?
„Foaie verde de podbeal
„Și pe el când 'l-ai băgat
„Îmi era tinăr băiat.
„Și era tinăr copil
„Frumos ca și-un trandafir
„Și-acuma-i moșneag bătrân.
„Barba-'i bate genunchii,
„Mustețele brațele
„Și genele țitele
„Și chica călcăiele.

Ea vorba fi asculta
La Ștefan Vodă pleca
Și din graiu așa-'i grăia:
„Ștefan Vodă Domnia-ta
„Ce mi Corbea vinovat
„De stă 'n temniță băgat?
„Foaie verde de podbeal
„Și pe el când 'l-ai băgat
„Îmi era tinăr băiat.
„Și era tinăr copil
„Frumos ca și-un trandafir
„Și-acuma-i moșneag bătrân“.

decât *absolutismul statului* (domnia *volnică*, domnia *puterii*) care trebuie totdeauna osândit! *Adevăratul liberalism apără drepturile singuraticilor, al societății, și al confesiunilor* (bisericii) *contra atotputerniciei statului!* Nu *subjugarea*, ci *apărarea* e scopul lui! Proiectele vatămă de o parte dogmele, de alta interesele materiale ale confesiunilor. Li-se fac, ce-i drept, unora (catolicilor) și ușurătăți, dar' ceea-ce pentru o confesiune e ușurare, pentru cealaltă e un jug. Dorește ca Ungaria să rămână un stat creștin. Respinge.

Carol Szász vorbește pentru primire imputând unele și altele celor-ce sînt contra legii.

Albert Kovács vorbește mai lung în contra legii; Karol Mozsányi pentru primire și Iuliu Sagh ear' în contra.

În ședința dela 1 Martie n.

Deputatul Geza Papp primește planul de lege, deoarece-ce zice, prin el se va pune capăt inoelniciei și deosebirilor în ce privește dreptul de moștenire, dar' mai ales că noua lege va lega strîns deolaltă pe cetățenii de deosebite naționalități! (Adecă tot asta-i: doară-doară legea aceea ne strînge pe toți deolaltă, și stoarce din noi o singură zamă acră: nație ungurească curată și cu pinteni!)

Toma Pechy respinge legea, și ar primi-o numai atunci când statul ar face destul tuturor așteptărilor culturale ale confesiunilor.

Deputatul Busbach primește legea. Anton Tibád nu o primește. Osândește ațtările puse la cale de guvern în țeară pentru sprijinirea planurilor sale. Aci urmează o larmă foarte mare: Cei de o părere cu Tibád nu mai încetau a bate în palme, ear' contrarii a sbiera contra lui. Presidentul a sunat clopoțelul (semn să tacă) de vre-o 4 ori, și n'a putut face liniște până a amenințat cu închiderea ședinței. După liniștire Tibád atacă și mai aspru pe guvern și indeosebi pe întâiul ministru Weckerle, zicînd că nu se fiește a folosi nici un mijloc, numai ca să se mai țină la putere.

În ședința dela 2 Martie

Arpad Miko salută legea cu bucurie și o primește cu toată inima (slugă plecată fiind guvernului).

Ludovic Ragályi zice că purtarea guvernului dela început a fost fără tact. Planul acesta devenind lege va naște numai neliniște și certuri.

Kapotsfi primește legile, Ugron Zoltán e contra lor, Berzevicsky Albert vorbește ear' pentru primirea lor.

Urmărind mai departe în treaba căsătoriei civile vorbirile deputaților și din o parte și din alta, băgăm de seamă, că cei-ce sprijinesc legea, se razimă pe niște dovezi foarte șubrede, slabe, ticăloase, singurul lor gând fiind a face rău bisericilor și preoțimii și a înstrăina poporul de acestea spre a-l pute doară mai ușor maghiarisa.

Dovezile însă pe care se razimă și pe care le aduc înainte vorbitorii în contra legii, sînt într'adevăr tari, pipăite și puternice, dar' guvernul se face a nu le vedea taria, și nu avem nădejde să fie respinsă legea, ci mai mult că primită va fi spre nespuse de marea pagubă a liniștii și a fericirii acestei țeri!

Trecem peste ședințele dela 3—7 Martie, în care nu s'a mai vorbit ceva deosebit, ci s'au îmblătit aceleași pae, și ne oprim la

Ședința dela 8 Martie,

în care s'au petrecut în dietă frumoase lucruri. A fost adusă vorba de marele tîmbălău din Pesta, de adunarea „liberarilor“ ținută la 4 Martie ca să sprijinească guvernul prin votul seu în ce privește legea căsătoriei civile.

Deputatul Ludovic Bartok declară că cu prilejul acelei adunări, au mers din țeară călătorii la Pesta, cu bilete gratuite (de cinste), care au fost ce-i drept plătite, dar' nu de cei-ce le-au folosit!

Deputatul Karolyi Gabor (moimă guvernamentală) strigă: „Atâta știm că nu d-ta le-ai plătit! (Risete în dietă la astă vorbă) Ha, ha, ha! E totuși de rîs ce se spune aci. Să rugăm oare pe contele Apponyi, ca să cumpere bilete? Ludovic Bartok răspunde: *Au plătit astfel de oameni, care nici n'au călătorit.* (Larmă mare.)

Ministrul Bela Lukács: De unde știi d-ta lucrul acesta?

Ludovic Bartok: Au fost astfel de Mecești, ca bună-oară un deputat din comitatul Pestei, care au împărțit în comuna sa 100 fl., spunînd totodată că dă și mai mult dacă e de lipsă. (Larmă mare.)

Ludovic Bartok povestește mai departe, că din Arad a mers un treu deosebit, anume; spune mai departe, cum cei care au vrut să meargă au primit îndrumări și un semn de tinichea (pleu) și un bilet gratis pentru trenul acela deosebit. Bartok pune pe masă un astfel de semn și un bilet.

Ioan Hock declară că și el știe cu de bună-seamă, că au fost astfel de bilete!

Ministrul Bela Lukács își susține din nou că n'au fost bilete gratuite. Încât se ține de trenul separat dela Arad (O voce: Armin Neumann a dat 500 fl.!) ministrul declară, că atunci când s'a comandat trenul s'a spus că acela va sta din nou vagoane. Prețul pentru acesta s'a plătit. (De cine, nu spune ministru!)

Eată dară în însași dieta țerii făcîndu-se lumină asupra chipului cum s'a adunat lumea, cumpărată adecă cu bani, pentru tîmbălăul cel mare din Pesta ținut la 4 Martie întru sprijinirea guvernului. Frumos guvern! Fecice de țeara ce-l are în fruntea sa pentru-ca el să răspândească demoralizarea, stricarea poporului, cumpărînd suflete pe bani!

Pecătoșii.

(Scrisoare din Budapesta.)

Duminecă în 25 Februarie întîlnesc aici o trupă de țerani români din Bănat. Ei merg în șir doi cu doi, conduși de doi „domni“ de ai stăpînirii.

Făcuți bine, îmbrăcați ca în zi de sîrbătoare. Prin vestmintele lor albe sau colorate se ved așa de bine în mulțimea celor cu haine negre și închise.

Ei trec veseli, vinoși, slobozind fumuri din țigări fine, de care nu știu mai gustat-au Merg după conducătorii lor orbiș... Mă apropiu de unul și încep vorbă cu el. — De unde sînteți, bădicule? — Din Bănat. — Din ce sat? — Din Beregseu. — Și ce căutați aici la Pesta? — Am venit să vedem și noi orașul. — Așa? Da cum de ați venit chiar astăzi? — D'apoi am venit când am putut. — Așa? Oare nu de altceva? N'ați venit pentru „nunta jidovească?“ — Nu, că noi sîntem toți cununăți! — Așa — că sfătos mai ești d-ta! D'apoi de ce ați venit dacă nu, ce v'a adus? — Porunca, domnule porunca!...

Miserabilă poruncă!

* * *

Merg înainte, și eară întîlnesc o grupă de Români. Pare-că Pesta s'a mutat în Arad, sau în Timișoara, de la tot pașul dai de Bănățeni... Cinci țerani umblau încet, privind în giur și înholbîndu-se la ferestrele boltelor. Mă apropiu de ei. „Sînteți Români, bade?“ „Români, domnule“, răspunde unul și vre-o trei se opresc în vorbă cu mine. „Da cum de ați venit d-voastră aici, unde Români n'au

Ștefan Vodă răspundea:

„Babă slabă
„Și de treabă
„Dumi-te babă acasă
„Că pe Corbea o să-l înșor,
„Că cocoană 'i-am găstt,
„Pe cocoana Carpina
„Tăiată din Slatina
„Din secrete e cioplită
„Și din bardă bîrduită
„La rădăcină pîrlită
„Și la vîrf e ascuțită“.

Dară ea când auzia

Ea tare se 'nveselia

Și 'ndărăt se întorcea

Și lui Corbea îi spunea:

„Foae verde foi de fragă
„Bucură-te Corbeo dragă
„Că Ștefan Vodă te 'nsoară,
„Că cocoană 'ți-a găsit
„Pe cocoana Carpina
„Tăiată din Slatina,
„Din secrete mi cioplită
„Și din bardă-î bîrduită

„La rădăcină-î pîrlită

„Și la vîrf e ascuțită“.

Dară el când auzia

Dela inimă ofta

Și din graiu așa grăia:

„Dragă măiculeana mea

„Poale lungi și minte scurtă,

„Femeie nepricepută,

„Da acea-î țapa mea

„Care să mă tragă 'n ea,

„Acuma Mercuri sara

„Când s'o 'mplini osânda.

„Dragă măiculeana mea

„De-ai făcut vre-odată bine

„Fă-ți pomană și cu mine,

„Tu 'n piață să te duci

„Să iai zece lopăceri

„Și vre-o zece săpători,

„La grajdu Roșului să-î pui

„Baligarul să 'mi-î sapi,

„Dela ușa grajdului

„Dinaintea Roșului.

„Și lăcatu să-î găsești,

„Și lăcatul să-î descui,

„Și pe Roșu să 'mi-î scoți,

„Și fîn și ovēs să-î dai,

„Și la apă să 'mi-î duci,

„Și șaua pe el s'o pui

„Frumușel să-î înfrênezi,

„Binișor să 'mi-î închingi,

„Și călare să te sui,

„Și prin oraș să 'mi-î plimbi.

Tu lui mamă să-î răspunzi:

„Nu mi-î calul de vînzare

„Dragă măiculeana mea

„De te-a 'ntreba cineva,

„Nu țî Roșu de schimbare

„Să-î dai galbini și parale,

„Mi-e Roșu de dărueală

„Cine-a da pe Corbea-afară“.

Ea cuvîntu-î asculta

În piață se ducea,

Zece lopăceri lua,

Zece cu lopețile

Și zece cu sapele,

Balegaru 'mi-î săpa

Dela ușa grajdului

Dinaintea Roșului.

ce căuta; cum de ați venit la o adunare, ce se face spre răul nostru, numai de dragul Jidovilor și . . . — „Ești avocat d-ta? — Îmă întrepru unu. — Ba! ti răspund eu așteptând să ved ce vrea cu întrebarea asta. Dar' omul meu se duce mai departe fără a mai zice ceva și mă lasă cu cei doi, unul mai bătrân altul mai tiner, *chinez*. — Cum ați putut d-voastră ca Români și ca creștini să veniți. — „Domnule... dacă noi n'am venit de bunăvoie. Eu... mi-'s *chinez* — solgăbirul a dat poruncă, notarul mi-o spus că de nu.... Ne doare inima, zicea cel mai bătrân, o fost musai... — O fost musai, musai — zic eu.. și atunci un domn cu mustețe răsucite prinde pe *chinez* de cojocel zicându-i aspru. „Haide, *chinezule*.. bade George... haideți cu mine. Ce stați?... Eu rămân în cale și-i privesc amărît... Se duc, întră cu toții într'o boltiță cu frumoase pipe de spumă albă...

Neamul și biserica pentru o pipă de spumă!

*

Într'alt loc dau de alții. — De unde ești, bade? — „Temesvár“ — Cum? nu ești Român? — Ba Român — răspunde omul rușinat. Mai bucuros ar fi dacă i-aș da pace să nu-l mai întreb. Dar' eu întreb: — De ce ați venit atâția la Pesta? — Avem treabă, — Ce fel de treabă, cu cine? — Cu ministerul, avem comasație pe sat și . . . — Așa! — Dar' știți că ce-i azi aici? — Ba! — D'apoi popa d-voastre nu v'a spus? Și el tace încurcat și rușinat. — Nu ni-o spus nimica. răspunde altul, ortacul celui întreat. „Nu ni-o spus, *bată-l Dumnezeu să-l bată*“.

Sărac popor fără păstor!

*

Pe case steaguri ungurești. Ferestrele pline de domni și doamne, se uită, vine tătălăul, mulțimea. Sânt mulți-mulți . . . Steaguri vin unul după altul și table, care spun că turma ce urmează de unde a venit — se înțelege la poruncă. Pe o tablă e scris cu litere roșii „*Temesmegye*“ și tabla e purtată de un țeran cu opinci și cu căciulă. Alătura cu el merge altul purtând altă tablă cu inscripția „*Kis becskeri kerület*“. În mijloc un mare steag național unguresc. Și cine îl ține? Un Român bănațan!

Ce batjocură! Ce ironie! Ce mișelie!

Suta de procese.

În procesul de presă pornit contra „Tribunei“ pentru adresa de alipire a dlui Simeon Bratu, comerciant în Mihail, publicată în numărul 209 al „Tribunei“ — e fixată drept termen de pertractare, ziua de 3 Aprilie n. 1894. Acesta va fi al treisprezecelea proces de presă al ziarului „Tribuna“.

X.

Din Șoimuș ni-se scrie, că preotul de acolo, dl Ioan Baciu dimpreună cu mai mulți alți preoți români din acel jur, au fost ascultați de judele cercetător dela tribunalul din *Bistrița*, pentru o adresă de alipire trimisă dlui A. C. Popovici, și publicată în „Tribuna“. Dl Baciu a spus tot adevărat, că D-sa a trimis-o, dar' înainte de toate a cerut cu tărie, ca să fie ascultat în limba română și protocolul cu D-sa să fie luat tot în limba română! Nevoind judele să o facă, a cerut ca tribunalul să aducă dară hotărîre asupra cererii drepte a D-sale. Tribunalul a adus hotărîre în scris că îi respinge cererea, la ce atât dl Baciu cât și ceilalți domni preoți (a căror nume nu-'l știm) au recurat. „Toți s'au purtat bărbătește, zice corespondentul nostru, — cât ne e fală că avem în acest jur astfel de bravi preoți!“

XI.

Din *Figa* se vestește, ca pe ziua de 5 Martie au fost chemați la judele cercetător dela judecătoria din *Betlean*, preoții români gr.-cat. din cercul *Betleanului*, și anume: domni *Alexandru Ancadiu* din *Chiraleș*, *Teodor Moldovan* din *Mageruș*, *Eliseiu Murășan* și fiul seu *Ioan Murășan* din *S.-Cristur* pentru o adresă de alipire trimisă dlui A. C. Popovici.

Vestitorul spune totodată că poporul din acel jur e foarte năcăjit și mulțumit văzând această pornire bolnavă a stăpânirii de a trage în judecată cu grămada pe toți fruntașii lui.

*

Deasemenea ni-se spune că în „*Munții-Apuseni*“ au fost un mare număr de inteligenți ascultați de judele cercetător din *Abrud* pentru astfel de adrese de alipire. Toți au recunoscut că a lor sânt și că primesc pentru ele toată răspunderea. Neavând numele acelor domni, nu le putem publica. Tot așa și în alte multe părți s'au făcut ascultări și cercetări.

SCRISORI.

Dăm loc scrisorii de mai jos mai ales că ni-se spune, că cele cuprinse înstr'insa nu sânt numai părerile alor doi țerani subsemnați, ci ale întregului popor de acolo.

Cohalm, în Februarie 1894.

Onorate Dle Redactor!

Știind noi că mult prețuita noastră „*Foaia Poporului*“ este făcută anume pentru popor, ca el să-și poată spune în ea tot năcazul seu, ne-am ruga și noi să dați loc următoarelor rînduri.

Românii din *Cohalm* înainte de asta cu 5 ani, când încă nu venise comasarea, erau în stare de tot înfloritoare. Cumpărau pământ dela *Sași*, prășiau vite multe și amenințau să-i întrecă pe *Sași*. *Sașii* se luaseră de gând, și ca să pună o pedecă Românilor în înaintarea lor, cerură comasarea. Noroc însă dela *Dumnezeu* că Românii cerura și căpătara 3 hotare curat românești, despărțite de *Sași*, pe când *Sașii* căpătara tot pământul lor într'o tablă. Acuma Românii putură eară să-și mine vitele lor pe hotar și să trăească ca și mai înainte, se despărțiră de comuna politică și formară așa zicend o comună în comună. Se organizează în o tovărășie cu comitet, ear' în fruntea comitetului puserăm pe preoții nostri ca pe niște oameni mai cunoscători și mai cuminte. Comitetul acesta avea cam aceleași datorințe, ca și comitetul comunei politice, cu adausul că să facă niște statute, care să fie întărite de minister, după care apoi are să se reguleze tovărășia.

Anul dintăiu trecu cum trecu. Nu așa însă după-cum am așteptat dela niște oameni cuminti și părinți sufletesti, și de aceea în anul următor aleserăm, noi poporul, un președinte din sinul nostru, precum și comitetul. Acesta an fu adevărat an roditor pentru noi Românii din *Cohalm*, că se adunaseră în anul acesta atâța bani câți au adunat preoții noștrii în doi ani, adevă în 3 ani să adunase peste una 1000 fl., ear' vitele noastre au avut totdeauna unde pășuna.

Preoții nostri se vede că erau dușmani pe cinstea de președinte, căci nu-'și dădură pace până nu răsturnară pe comitetul pe care era, și se puseră eară dumnealor în frunte, anumit domni *Clemente Raicu* și *George Spornic*, preoți gr.-cat. Și asta nu ar fi

Și lăcatul nu-'l găsea
Lăcatul cât ferdela,
Trei lăcătuși aducea
Până când 'mi-'l descuia
Și pe Roșul 'mi-'l scotea,
Fân și ovės că 'mi-'i da
Și frumos 'mi-'l țesăla
Și la apă 'mi-'l ducea,
Si frumos că-'l închingea,
Închingea și înfrăna
Și călare se punea
Și prin oraș se plimba.
Da Roșu unde călca
Schinteile se vërșă,
Toată lumea se spăria
De Roșu cum mai călca.

Brașovenii nu 'ncăpea
Mărfurile le strîngea,
Toptangii butoaiele
Lipsanii la perdele
Că calcă Roșu pe ele.
Nimenea nu se lega
Că pe Roșu să 'i-l ea

Și pe Corbea să-'l predea.
Muma Corbii ce-'mi făcea,
La temniță se ducea
Și lui Corbea ti spunea:
„Foaie verde foi de nalbă
„Foi de nalbă foi de fragă
„Ui-te Roșu, Corbea dragă,
„Nimenea nu s'a legat
„Ca pe Roșu să 'mi-'l ea
„Și pe tine să te dea“.
Dar' Corbea când auzia
Ear' la fereastră venia:
Și frumușel se ruga:
„Dragă maiculeana mea,
„De-ai făcut vreo-dată bine
„Fă acuma și cu mine.
„La Ștefan Vodă să te duci
„Și de cumva te-o vedea
„Și 'n curtea sa te-o chema
„Și pe tine te-o întreba:
„Nu 'ți-e Roșu de vînzare
„Să-'ți dau galbini și parale?
„Tu maică c'asa să-'i spui:
„Nu 'mi-e Roșu de schimbare

„Să-'mi dai galbini și parale
„Mi-e Roșu de dărueală
„Cine-a da pe Corbea-afară“.
Ea pe Corbea 'l asculta
La Ștefan Vodă pleca.
Dar' Vodă când o vedea
În curtea sa o chema,
Oștirile le strîngea
Porți de fer le zăvorea
Și pe baba 'mi-o întreba:
„Babă slabă și de treabă
„Și la cuvânt înțeleaptă
„Nu 'ți-e Roșu de schimbare
„Să-'ți dau galbini și parale?“
— „Nu 'mi-e Roșu de schimbare
„Să-'mi dai galbini și parale,
„Mi-e Roșu de dărueală
„Cine-a da pe Corbea-afară!“
Dară el când auzea
La temniță trimetea
Și pe Corbea 'mi-'l scotea,
Trei barbieri îmi aducea,
Și pe Corbea 'mi-'l chema
La palat de 'mi-'l spăla;

stricat nimica, dacă se făcea spre binele Românilor din Cohalm, după-cum vom arăta însă, s'a întemplat chiar de-a întoarșele.

Anume după-ce ajunseră în fruntea comitetului își puseră ca baci la oi, și păstori la vite tot oameni care au voit dumnealor, și care atât de bine au știut să se poarte, încât aduseră o pagubă mare asupra noastră.

1. Oamenii nu căpătară mai de fel brânză după oile lor, ba chiar oile au fost așa de bine grijit, încât mai toate au murit de călbează.

2. Părinții așa au știut de bine împărți hotarele de pășunit, încât oamenii ca să nu moară vitele de foame au fost siliți să le țină toată vara în grajd, ear' acuma sânt siliți mulți să le cumpere nutreț.

3. Banii în loc să crească par'că tot scad. Zic, ce-i drept, cinstiții părinți, că au cheltuit cutare și cutare sumă pentru facerea și trimiterea statutelor spre aprobare, știm însă de bună-seamă că statutele noastre nici nu au văzut încă fața ministerului.

Împlinindu-se acuma anul și văzând oamenii cum merg treburile sub ocărmuirea părinților, s'au rugat de dînșii să abzică, să lase pe popor să-și aleagă oameni care 'i-o vol el. Când colo ce să vezi? cinstiții părinți așa se țin acățați de președinție încât nici cu legea nu-i mai poți da jos. Zic anume că comitetul acesta trebuie să rămână până se aprobă statutele, căci altfel nu se pot aproba.

Noi știm că preoții nu sânt puși în fruntea poporului ca să aducă vrajbă și ceartă între popor, ci ca să-l lumineze și să-l ducă pe calea cea dreaptă, dară dumnealor se ceartă și trag oamenii și la judecată.

De aceea le spunem dlor preoți *Raicu* și *Spornic* în public, ca să se hotărăscă ori pentru prescuri ori pentru șteanduri de brânză, că două tistii deodată ca acestea nu pot implini. Și le mai zicem, dacă nu puteți, dlor preoți sau nu voiți ca să-și ajutați poporul spre înaintare, atunci cel puțin nu vă mai amestecați, și lăsați-l să se conducă după-cum va ști el.

Iartă, dle Redactor, de greșelile ce vom fi făcut. Ai dumnitale supuși

George Bălbăban,
Ioan Borcoman,
economi.

CRONICĂ.

O adunare zădărnicită. Partidul lucrătorilor din Pesta a convocat pe 4 c. n. o adunare de lucrători cehi și slavi într'o ospătărie din strada „Vatz“. Adunarea nu a putut însă să-și urmeze desbaterile fiind împărșiată de cătră poliție. Aceasta din pricină, că căpetenia adunării a deschis adunarea în limba cehă, ceea-ce a vătămât urechile șovinite ale lui Toth Lajos, trimisul din partea poliției. Urmarea a fost că cei-ce au luat parte nevrând să îplinească cererea trimisului poliției de a vorbi într'o limbă a țerii, acesta a împărșiat adunarea! Câtă volnicie josnică și rătăcioasă!

Pentru dl Ioan Russu Șirianu, redactorul întemnițat al foii noastre, au sosit cu posta dela 7 Martie, la administrația „Institutului Tipografic“, 8 fl. 70 cr. adunați de economul *Nicolae Lăzărescu* din Șiria pentru iubitul întemnițat. Banii au fost adunați dela: Pavel Bodea, econom 50 cr., Petru Dulhaz, econom 60 cr., Nicolae Binchicii, econom 50 cr., Dimitriu Grecu, econom 80 cr., Petru Buda, econom 50 cr., Teodor Barbovici, econom 50 cr., George Cojan, econom 50 cr., Teodor Suci, cojocar 50 cr., Petru Benea, faur 40 cr., Ioan Bodea, econom 30 cr., Petru Trimbiță, faur 30 cr., Dumitru Benea, econom 30 cr., George Ciocărlan, econom 30 cr., Iovan Groșan, econom 40 cr., Mihai Grecu, econom 50 cr., Teodor Cristea, econom 30 cr., Savu Baciș, econom 50 cr., Nicolae Lăzărescu, econom, toți din Șiria, 1 fl.

În Turcia mai bine. Turcii sânt un popor cam înrudit cu Ungurii, care până bine de curând era spaima popoarelor învecinate. Ei țineau înlăntuită Țeara-Românească și o chinuiau chiar cu multă neîndurare, precum și pe Bulgari, pe Sârbi, pe Greci, pe toți cei pe care îi pusesera sub picior! Ei erau cruzimea, tirănia intrupată, și mamele își spăriau copiii cu „vin Turcii“ și copiii se ascundeau în gaură de șarpe de frica lor! Și acest popor crud, turbat la vremea sa, în timpul mai nou, de 20—30 ani încoace a văzut că cu purtarea aceasta nu mai merge, și au început a se domoli, a se îmbânzi, ba s'au omenit cum să cade, și au început a ușura viața popoarelor de sub mâna lor, încât azi

aceste popoare au prins a iubi chiar pe stăpânitorii Turci. Dovadă despre asta, e un articol eșit în foaia „*Peninsula Balcanică*“ care se ocupă cu soarta Românilor din împărăția turcească, articol plin de laude și mulțumiri la adresa Împăratului turcesc (Sultanul) pentru bunăvoința cea mare cu care se poartă față cu Români. Ear' noi în Ungaria cea „civilizată“ cum stăm? Am ajuns să pismuim pe frații nostri supuși Turcilor!

Școală română de fetițe în Cernăuți (orașul de frunte din Bucovina) „*Gazeta Bucovinei*“ spune că „Societatea doamnelor române“ desvoaltă o lucrare foarte rodnică pentru ajungerea scopului mare ce 'și-a pus, anume pentru zidirea unei școale de fete în Cernăuți, lângă care să fie și internat (adeacă loc de locuit pentru eleve). Putem azi da de știre că locul pe care se va zidi școala și internatul s'a cumpărat deja, cu o sumă însemnată. Școala ce se va deschide va fi așezată într'un loc sănătos și frumos al Cernăuților.

Ne bucurăm din inimă de această veste, de această pornire spre mai bine, când știm că în nenorocita noastră țerișoară-soră, frații Români sufer și ei greu sub domnia Nemților, neavând nici măcar un gimnasiu românesc în țerișoara lor, ci tot nemțești. Dee Dumnezeu să ajungă la bun sfârșit pornirea ce se arată de a ridica școale românești, azi pentru fete, mâne-poi mâne poate și vr'un gimnasiu, și alte școli.

Minciună cu carne. Fleacul de foaie unguerească „*Hunyad*“ din Deva, aduce în unul din numerii sei următoarea minciună: „Zilele acestea s'a dat un prânz la o familie fruntașe din Totești. La prânz au luat parte la 40—50 de oaspeți, Maghiari și Români, între care preoți, notari și învățători. Petrecerea a curs în cea mai bună înțelegere. Aceasta însă n'a ținut mult, căci preotul gr.-cat. *Moise Ilca* a rostit următor ea vorbire: La 1848 a fost un Iancu, care a turnat tunuri și gloanțe pentru nimicirea Săcuilor; ar fi bine, dacă s'ar găsi și acum un Iancu, care să facă tunuri și să stărpească pe toți Săcuții! În contra preotului s'a făcut arătate criminală“. Am pute jura că e o minciună proastă și cornurată a sărăcuții de foi unguerești, care vre-a să-și facă nume rău preotului român.

Trei barbieri cu bricele
Și trei cu ibricele,
Ficior tinăr 'mi-l făcea.
Și după-ce mi-l spăla
La cătane porunceă
Pe Roșu a 'ncăleca.
Dar' Roșu ce 'mi-și făcea?
Pe cătane le trântea
Trântea unu, trântea doi,
Trântea patruzeci-și-doi.
Mama Corbii răspundea:
„Ștefan Vodă Domnia-ta
„Nu-ți mai prăpădi oastea,
„Da lasă tu pe Corbea
„Că el ti știe seama,
„Și-i dă și hainele Tale
„Să se dedea Roșu cu ele
„Când ti trage la vre-o scară
„Să nu te dee de-ocară!“
Dar' Vodă 'mi-o asculta
Hainele lui le scotea
Și pe Corbea 'l îmbrăca.
El călare se suia
Și prin curte se plimba,

Se plimba cât se plimba
Și la maică-sa 'mi trăgea
Mâna 'n șolduri o puneă
Și călare 'mi-o suia,
Și din graiu așa grăia:
„Ștefan Vodă Domnia-ta
„Rămâi Vodă sănătos
„Că la bune mâni 'ți-am fost
„De mine harnic n'ai fost
„De ai cal să călărească
„Și-așa tare să îndrănească?“
— „Du-te Corbeo sănătos
„Că la bune mâni 'mi-ai fost
„Harnic de tine n'ara fost
„Că n'am cal să călărească
„Și-așa tare să ndrănească,
„După tine să gonească!“
Dar' Corbea ce 'mi-și făcea
Peste ziduri se arunca
La Moldova se ducea
Că el de-acolo 'mi era.

III.

Trei zile bea și mânca
Și cu maică-sa 'mi vorbea:

„Dragă măculeana mea
„Foaie verde spei de roibă
„Ce-o să-ți fac lui Ștefan Vodă?
„Să-ți fur telegarii lui?
„Telegarii nu-i plătesc
„Pentru ei să ostenesc;
„Să-ți omor cocoana lui?
„Nici așa nu-i va păsa
„Se 'nsoară și-și ia alta;
„Ci să-ți taiu eu pruncuțul
„Ca să-ți sece sufletul!“

Trei zile bea și mânca
Și 'ndrăt se întorcea
La Vodă 'n curte intra
Bucăți pruncul ti tăia
Și toți banii ti lua,
Încât Vodă când afla
Plângea de se omora!

Dr. V. Lucaciu după scăparea din închisoare a plecat la București însoțit de dl **Iuliu Coroianu** din Cluj, spre a-și vedea fițele ce sunt acolo la școli. Frunțașii bărbați, au fost primiți cu mare însuflețire. Părintele **Lucaciu** a vizitat pe domnii **Take Ionescu**, ministrul cultelor, **C. Arion**, deputat și **D. Sturdza**, senator. La 7 Martie n. dl **Ionel Grădișteanu** a intrunit pe câțiva din amicii sei la un prânz dat în onoarea domnului **Lucaciu**. E poftit pretutindeni. Toți îl admiră și-l sârbătoresc. Studenții i-au pregătit mare banchet și l-au ținut Luni seara. S'au primit o mulțime de telegrame de felicitare. În-suflețire foarte mare.

La 12 Martie n. s'a dat un mare banchet în onoarea membrilor comitetului nostru național aflători în București. Au luat parte 300 de persoane. Sârbătorii erau domnii **Eugen Brote**, **Dr. V. Lucaciu**, **Iuliu Coroian** și **Aurel C. Popovici**!

O faptă crudă. În 6 Martie n. s'a înfățișat în redacția foilor noastre locuitorul din Poplaca Zaharie Bădilă și ni-s'a plâns că acum trei săptămâni venind la Sibiu într-o lipsă oare-care, a fost atăcat pe drum, așa din bun senin, de patru gendarmi în frunte cu un strajameșter. Neomenoșii sbiri, după ce au pus mâna pe bietul om l-au bătut în modul cel mai crud, amenințându-l într-una că-l omoară. După-ce bătându-l rău și-au potolit pofta, l-au făcut să se ridice de jos și să plece înapoi acasă, unde a ajuns mai mult mort decât viu. În contra gendarmilor s'a făcut arătare. Nu știm ce vor primi voinicșii gendarmi drept răsplătă, dar' chiar pedepsiți fiind, este un semn foarte trist, că în țeară la noi se mai pot întempla astfel de schingiurări a oamenilor!

În Șoimuș se va înființa în curând o bancă nouă românească «*Șoimușana*» în scopul de a ajuta poporul cu împrumuturi trebuincioase. Capitalul va fi 25000 coroane. Subscrierea acțiunilor se încheie cu ziua de 20 Aprilie. În comitetul fundator figurează domnii: **Dr. D. Ciuta**, avocat în Bistrița; **Dr. George Linul**, cand. advocațional în Bistrița; **Ioan Baciu**, preot gr.-cat. în Șoimuș; **Vasile Baciu**, econom în Șoimuș; **Victor Baciu**, econom în Șoimuș; **Dr. Gavril Tripon**, avocat în Bistrița; **Dionisiu Login**, candidat de avocat în Bistrița; **Basiliu Baciu**, învățător în Șoimuș; **Ioan Marian Baciu**, econom în Șoimuș; **Samoilă Luca**, econom în Șoimuș; **Grigorie Baciu**, econom în Șoimuș.

Prigonirea învățătorilor. În săptămâna trecută s'a lătit știrea, că și comisiunea administrativă din comitatul *Selagiului* a adresat Consistorului gr.-cat. din Gherla o scrisoare, în care cere ca pe 25 învățători români din acel comitat parte să-i delătore din post, parte să-i silească a învăța ungurește așa, ca până la începutul anului școlar viitor să poată propune limba maghiară perfect. Tot asemenea a făcut comisiunea administrativă a comitatului Bistrița-Năsăud, care în scrisoarea adresată Consistorului din Gherla se plânge, că dintre 53 de școale române gr.-cat., câte se află în acel comitat, numai în 15 se propune limba maghiară mai de ceva treabă, în celelalte 38 nu se face aproape nici un spor. Comisiunea cere, ca până la 30 Iulie a. c., toți acei învățători, care nu știu bine ungurește, să fie și în acest comitat scoși din post.

Amănunte

dela pertractarea procesului al doilea al „Foi Poporului“.

Istoria întâmplării care a dat prilej acestui proces, e următoarea: În *Tornia* era un învățător cu numele **Vasile Zabb**, care având dragostea stăpânirii primia câte 25 fl. la an dela ministrul maghiar. Schimbându-și locul, în primăvara anului trecut, ministrul fără să știe de strămutarea lui, a trimis ear' cei 25 fl., la adresa „învățătorului din *Tornia*“, dar' aci era acum dl **George Petrovici**. Dl **Petrovici** a respins banii. **Zabb**, înțelegând că el a fost ear' împărțășit de ajutor, și crezând că dl **Petrovici** l-a primit în locul seu, îl provoacă prin o cartă postală să-i trimită în timp de 3 zile banii, că sunt ai lui! Dl **Petrovici** a publicat corespondența din care se vede lăcomia lui **Zabb** după premiul unguresc, cu unele observări din partea D-sale. A se vedea numărul 24 al «*Foi Poporului*» din anul trecut, unde e publicată. Procuratura a aflat că dl **Petrovici** prin acea corespondență a atacat pe **Zabb**, dar' mai ales a făcut ațtăre și a provocat ură contra neamului unguresc, și l-a tras în procesul pertractat acum Marți la Cluj.

Pertractarea a urmat astfel:

La oarele 8 dimineața, s'au înfățișat acușatii: învățătorul **G. Petrovici**, **Ioan Russu Șirianu** și **Ioan Popa Necșa**, luând loc pe banca acușaiților.

La 10 oare s'a alcătuit tribunalul: Președinte baronul **Szentkeresztzy Zsigmond**, juzi votisători: **Miko Imre** și **Fehdenfeld**.

Jurați au eșit la soarte: **I. Darnay**, **Dr. K. Akoncz**, **M. Trandafir**, **Dr. S. Marki**, **A. Szüllő**, baronul **S. Mannsberg**, **Dr. B. Groisz**, **Dr. D. Szabó**, **R. Haller**, **Dr. I. Török**, **A. Dobal**, **Dr. O. Czikmántory**.

S'a cetit deloc acușă procurorului, în care învățătorul **Petrovici** e învinuit a fi ațtăat la ură contra nației ungurești prin cele scrise contra colegului seu **Zabb**. Să ceteste apoi însași scrisoarea împricinată a dlui **Petrovici** publicată în „*Foia Poporului*“, românește, apoi în traducere ungurească.

Se ascultă acușatii: **G. Petrovici** e tinăr de 22 ani, nepedepsit, recunoaște că el a scris corespondența și primește răspunderea. **Ioan Russu Șirianu** primește și D-sa răspunderea, fiind redactorul «*Foi Poporului*», **Ioan Popa Necșa** primește și D-sa răspunderea pentru tipar.

Vice-procurorul **Lázár Á.** își ține cuvântarea de acușă. Nu mai umplem spațiul și cu această cuvântare. Cetitorii nostri știu cu toții cum vorbesc slugile guvernului despre noi și ce ne cer. Așa și procurorul **Lázár Á.** A imblătit la vorbe goale, a bătut la apă n piuă, a declamat la ziceri «patriotice» împințenate, fără a putea de faptă dovedi vinovăția învățătorului **Petrovici**, că ar fi ațtăat la ură prin scrisoarea D-sale. În urmă cere pedepsirea alor toți trei acușatii.

După vorbirea de acușă, ia cuvânt apărătorul **Dr. Ștefan Pop**, avocat din Arad, tăgăduind că în artichu s'ar afla ațtăare la ură contra altei nații, că a fost numai o vâtemare de onoare față de **Zabb**, dar' de aci încă nu urmează că statul maghiar să fie fost vătămăat. Că **Petrovici** a numit banii primiți de **Zabb**, «bani lui Iuda», apărătorul o lămurește aducând pilda din sfânta scriptură, și zice că vorbind de «bani lui Iuda» nu te lovești de nici o lege. Spune, că scriitorul când a vorbit de «dușmani», n'a înțeles sub ei pe poporul maghiar, și că acușatului învățător nici prin minte nu i-a trecut să ațte la ură. E păcat că din lucru așa de mic ca cearta dintre doi învățători, se se facă o treabă așa de mare, un proces «politic»! Cere scutirea acușatului de ori-ce pedeapsă.

De asemenea cere să nu fie nici-decum pedepsiți redactorul foii și editorul ei, și judecătoria să nu jertfească dreptatea (care e pe partea acușaiților) de dragul câtorva vorbe sfârșitoare (acușă procurorului).

Sfârșind avocatul **Pop**, ședința se ridică pe 10 minute.

Până aci fiind obiceiul ca juraților în decursul pertractării, să nu le fie iertat a se apropia de public ori a sta cu careva din ei de vorbă, juratul **Haller** cere ca să se desfacă. acel obicei și să le fie iertat juraților ca în paușă (în timpul de repaus) să poată eși afară din sală, să stee chiar cu alții de vorbă. **Dobal**, jurat și el, spriginește pe **Haller** și cere ca tribunalul să aducă hotărîre pe cererea lui. Președintele tribunalului zice că tribunalul nu poate să se ocupe cu cererea aceasta a juratului **Haller**, dar' el din puterea lui de președinte, le dă voe juraților a merge dară, în paușă, pe afară și să nu fie siliți a sta tot închiși, feriți de atingerea cu publicul. Această volnicie a președintelui, se lovește de obiceiul de până aci și de prescrierile ce privesc curțile cu jurați, și a dat pricină procurorului a face cerere de nimicire a judecătii aduse la sfârșit.

Redeschizându-se ședința, procurorul **Lázár** și-a rostit răspunsul seu la apărarea avocatului **Pop**. Nimic însemnat nici în această vorbire. Cearcă să răstoarne apărarea dlui **Pop**, și fiindcă acesta zisese că, ei, procurorii unguri, sunt aceia cari provoacă, cari fac să se nască frecările acestea (adeacă procesele sfârșite totdeauna cu osândiri), procurorul zice că nu-i drept, că doară nu ei scriu articolii aceia vrednici de pedeapsă, cari es în foile noastre, și a căror procese numai cu pedeapsă e iertat să se sfârșească! Ci că ei, Ungurii, ar fi voind pace și apropiere cu noi Români, dar' noi nu vrem s'o primim! (O voi «bunilor» și «binevoitorilor»!) Că noi suntem plini de ură față de ei, și zice, bunul procuror, renegatul **Lázár Aurel**, că dacă ar ști că acum când ar scăpa acușatii nepedepsiți, ar înceta după aceasta toată ura, el încă ar cere să nu-i pedepsescă, dar' nu crede așa ceva. Cere dară pedepsirea lor.

Îi răspunde de încheiere apărătorul **Pop**, cerând de nou să fie declarați de nevinovați toți trei acușatii.

Președintele tribunalului, schițează odată întregă desbaterea, apoi cetește în fața acușaiților întrebările, pe care le va pune juraților, și ne-având acestia nimic împotriva lor, se retrage cu cei 12 jurați în o odaie de-alături spre a aduce hotărîre, votând fiecare la toată întrebarea. Eată întrebările și răspunsurile:

1. Cuprinde-se în artichul împricinat ațtăare la ură contra naționalității?

Răspunsuri: 10 că da, 2 că nu.

2. **G. Petrovici** este autorul artichului?

Răspuns: 12 da.

3. Vinovat e **G. Petrovici**?

Răspuns: 10 da, 2 nu.

4. Publicarea scrisorii cuprinde ea în sine vina îngrijirii de lipsă ori ba?

Răspuns: 12 da.

5. E **Russu Șirianu** redactorul „*Foi Poporului*“ ori ba?

Răspuns: 12 da.

6. Vinovat e dară **I. Russu Șirianu**?

Răspuns: 8 da, 4 nu.

7. Editura (scoțetorul foii) avut-a grija de lipsă când a publicat artichul?

Răspuns: 12 da.

8. E **Ioan Popa Necșa** editorul foii?

Răspuns: 12 da.

9. E vinovat ori nu **Popa Necșa**?

Răspuns: 12 nu!

Pe temeiul acestei hotărîri a juraților, tribunalul se retrage ca să aducă și au adus judecata publicată pe pagina întâie.

Procurorul a înaintat la Curie cerere de nimicire a judecătii, sub cuvânt că prea ușor a fost pedepsit dl **Russu Șirianu**.

După proces, cu trenul de Marți seara, dl **Russu** s'a întors, tot însoțit de temnițerul seu, la **Seghedin**, spre facerea mai departe a pedepsei sub care stă; ear' dl **I. Popa Necșa** s'a întors la Sibiu în temniță.

Proprietar și căitor: **T. Liviu Albina**.

Pentru redacție, în lipsa dlui **Ioan Russu Șirian**

răspunător: **George Moldovan**.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Proiect de Statute pentru Însoțirea de credit și economii în

I.

Scopul, numirea și mijloacele.

§. 1. Scopul Însoțirii este îmbunătățirea stărei morale și materiale a membrilor și mai ales agonisirea de bani gata prin creditul împrumutat și comun al membrilor.

§. 2. Însoțirea poartă numele (firma) de și-și are rezidența în comuna

Firma se va semna prin iscălirea (subscrierea) presidentului și cassarului sau unui alt membru al direcțiunii anume destinat spre acest scop sub firma pusă cu stampila sau scrisă cu mâna.

Însoțirea se înființează deocamdată pe timp de 50 ani.

§. 3. Fondul trebuitor se va agonisi:

- prin cotisațiunile (taxele) membrilor Însoțirii;

- prin elocările de bani cu dobândă și
- prin împrumuturile ce le face Însoțirea pe lângă garanția solidară a tuturor membrilor.

II.

Membrii, drepturile și datorințele lor.

§. 4. Cine voește a se face membru trebuie:

- să fie majoren și în privința morală nepetăt;
- să poată dispune liber de averea sa și
- să locuească în comuna sau să aibă în comuna amintită avere reală.

§. 5. Întrarea membrilor în sinul Însoțirii urmează a se face prin iscălirea exemplarului original al Statutelor, care se află în păstrare la administrația Însoțirii.

Această iscălitură îndatorește pe fiecare membru a se supune dispozițiilor cuprinse în Statute cum și hotărârilor staturare ale Însoțirii.

§. 6. Fie-care membru e îndatorat:

- a depune la intrare o taxă de înscriere fixă;
- a depune o parte fundamentală de 10 fl. la cassa Însoțirii și
- a primi garanția (chizășia) solidară pentru toate sumele împrumutate din partea Însoțirii.

*) Întocmirea acestui proiect de statute este datorită unui bărbat, care în ale băncilor și chivernisirii banilor se pricepe ca puținii alții. Despre foloasele și însemnătatea Însoțirilor de credit și economii s'a fost vorbit în „Economul“ altădată. Ne mărginim deci a recomanda cu toată stăruința înființarea de numeroase Însoțiri de acest fel ca fiind neasămănat mai potrivite și în toată privința mai pesus de instituitele pe acții.

Nota Redacției.

§. 7. Fie-care membru e îndreptățit:

- a lua parte la toate hotărârile Însoțirii și a se folosi de dreptul de vot în adunările generale;

- a cere împrumuturi în bani gata din cassa Însoțirii în condițiile statutare și

- a lua în primire partea profitului curat anual ce se cuvine după partea sa fundamentală.

§. 8. Fie-care membru, care nu e dator Însoțirii cu nici un împrumut, poate eși din sinul Însoțirii.

Eșirea trebuie înaintată direcțiunii în scris.

Acel, care a eșit continuă a garanta creditorilor Însoțirii un an întreg pentru împrumuturile contractate de Însoțire pe când era membru și partea sa fundamentală i-se va înapoia dimpreună cu profitul ce i-se cuvine până la 31 Decembrie a anului premergător numai după trecerea de un an de când cu eșirea.

Dacă până la încuviințarea eșirii nu ar fi solvit partea fundamentală în suma de 10 fl., membru, care a repășit, este îndatorat a solvi mai departe cotisațiunile lunare în cursul aceluși an.

§. 9. Răposând un membru, partea sa fundamentală respective moștenitorii și urmașii în drept garantează încă un an pentru îndatoririle Însoțirii. După trecerea acestui an, partea fundamentală se va înapoia moștenitorilor îndreptățiți dimpreună cu profitul ce se cuvine până la sfârșitul anului premergător.

§. 10. Membrii se vor eschide (scoate) din Însoțire:

- dacă nu a solvit cotisațiunile statorite în §. 6. și dacă, deși dojenit, a rămas în reștanță cu două rate lunare;

- dacă a fost pîrit la judecatorie pentru neplătirea unui împrumut primit dela Însoțire sau dacă un cavent (chizaș) a îndurat pagubă din pricina lui;

- dacă și-ar fi pierdut dreptul de dispunere asupra averii sale;

- dacă a fost osândit pentru o crimă sau un delict provenit din imoralitate sau din interes sau și pentru o transgresiune (abateră) de felul amintit.

În casurile de sub c) și d), înapoierea părții fundamentale urmează a se face după un an. Membrul eschis garantează în cursul acestui an pentru îndatoririle Însoțirii.

III.

Agonisirea mijloacelor bănești și întrebuințarea lor.

§. 11. Părțile fundamentale depuse de către membri sunt și rămân proprietatea Însoțirii și se vor credita membrilor pe conturi osebite.

§. 12. Suma de câte 10 fl. formează partea fundamentală a fie-cărui membru.

Membrii nu pot să poeadă decât o singură parte fundamentală fie-care.

§. 13. Cât timp cineva rămâne membru nu poate scoate din cassa Însoțirii partea fundamentală. De asemenea nu poate dispune asupra părții fundamentale cât timp aceasta se află în cassa Însoțirii.

Ori ce cesiune, zalogire sau altă însărcinare a părții fundamentale este oprită față de Însoțire. Părțile fundamentale servesc Însoțirii în prima linie drept garanție fără nici un efect.

§. 14. Părțile fundamentale garantează în același timp pentru toate îndatoririle Însoțirii. Întrucât averea activă a Însoțirii nu ar ajunge să acopere datoriile se vor lua în ajutor mai întâiu fondul de rezervă și în linia a doua părțile fundamentale.

§. 15. Când se vor fi întrebuințat toate părțile fundamentale pentru acoperirea datoriilor, Însoțirea se privește ca desființată.

Dacă s'ar fi întrebuințat spre acest scop numai o parte a părților fundamentale, fie-care membru trebuie — ca să poată exista Însoțirea și mai departe — să întregească partea sa fundamentală prin solviri nouă, înlocuind astfel suma percută.

§. 16. Fie-care membru poate solvi partea fundamentală, în loc de rate lunare de câte 1 fl., deodată cu 10 fl. când cu intrarea în sinul Însoțirii. De asemenea fie-care membru poate solvi partea fundamentală în rate lunare mai mari ca de 1 fl.

§. 17. Profitul se va socoti în măsura ratelor solvite, însă nu se solvește cât timp partea fundamentală nu va fi plătită îndeplin.

Membrii eșiți nu sunt îndreptățiți să ceară din profitul anului, în care au repășit.

Dobânda (dividenda) nu poate fi mai mare decum este procentul, pe care îl plătește Însoțirea pentru împrumuturile încuviințate.

Dobânzile, care nu s'ar fi ridicat în curs de 3 ani după soroc, cad în favorul fondului de rezervă.

§. 18. Însoțirea agonisește mijloacele bănești, de care are trebuință, afară de părțile fundamentale (§. 12) prin elocări de bani cu dobândă cum și prin contractarea de împrumuturi pe lângă cambii sau obligații.

§. 19. Mărimea sumelor de împrumutat se statorește prin adunarea generală. Statorirea se face pentru un an sau și mai mulți.

Mărimea cametei de plătit când cu facerea de împrumuturi se statorește prin direcțiunea Însoțirii.

IV.

Activitatea Însoțirii.

§. 20. Afacerile împreunate cu risic sunt cu totul oprite și nu se pot îndeplini prin direcțiune nici prin celelalte organe proprii Însoțirii.

§. 21. Împrumuturi se pot încuviința numai pe seama membrilor și anume pe lângă obligații sau cambii în regulă, subscrise de acceptant și doi caventi sau pe lângă depunerea de valori (hârtii de preț, aur ș. c. l.) sau pe lângă ipotecă.

Împrumuturile se pot încuviința:

a) pe timp mai scurt, până la 1 an; prolongirea poate avea loc pe timp de 2 ani cel mult;

b) pe timp mai lung, până la 10 ani cel mult, în care cas împrumutul se va replăți în rate anuale fixate. Replătiri mai timpurii sunt îngăduite.

În scopul de a preîntîmpina păgubirea Însoțirii, aceasta poate să-și reserve dreptul denunțării împrumuturilor cu 30 de zile.

Cu prilejul încuviințării de împrumuturi se va lua în privire vrednicia de credit, scopul întrebunțării capitalului împrumutat cum și moralitatea acelu, care cere împrumutul. Întrebunțarea trebuie în urmă și controlată.

§. 22. Asigurarea împrumuturilor se va îndeplini așa ca Însoțirea să nu ajungă în primejdia de a nu le putea încassa. Asigurarea urmează a se face prin caventi, prin ipotecă sau prin depuneri de valori.

Proprietățile ipotocate și respective proprietatea caventilor au să reprezinte un preț cel puțin îndoit mai mare decât împrumutul de încuviințat.

§. 23. Pentru cumpărarea de realități prin licitație judecătorească sau cu alte ocazii în scopul vânzării mai departe, atât cumpărătorul, care cere încuviințarea unui împrumut, cât și caventii sei trebuie să garanteze îndeplin solvirea prețului de cumpărare.

§. 24. Pentru de a corespunde scopului indicat în §. 1 din statute, Însoțirea va întrebunța mijloacele sale bănești și pentru înființarea de tovărășii (de producțiune, de vânzare sau de consum), dând membrilor, care se însoțesc în tovrărășie, credite și împrumuturi și înlesnind prin organele sale propășirea tovrărășiei. Tovărășiile nu pot să fie decât de natură economică și, lucru de sine înțeles, garantarea pentru îndatoririle ce ele primesc cad în sarcina tovrărășilor.

De cumva cassarul Însoțirii ar fi în acelaș timp cassar în cutare tovrărășie, atât afacerile cât și purtarea socotelilor au să fie cu totul osebite, amestecul fiind oprit.

Presidentul Însoțirii va căuta să preîntîmpine neînțelegerile și procesele dintre membri și va veni în ajutorul membrilor, care ar fi nevoiți să poarte proces cu nemembri.

V.

Administrația.

§. 25. Organele pentru administrarea și conducerea Însoțirii sunt:

- adunarea generală;
- direcțiunea;

- comitetul de supraveghere și
- cassarul.

Adunarea generală.

§. 26. Adunarea generală ordinară se va ținea odată pe an, în pătrarul dintăiu.

§. 27. Adunarea generală se convoacă prin direcțiune, cu 4 săptămâni mai înainte, punându-se în convocare obiectele de pertractat. Convocările se trimit membrilor de cătră presidentul Însoțirii. Ele se fac sau în scris sau se publică după obiceiul local sau amăsurat hotărării ce s'ar fi luat în adunarea generală.

§. 28. Adunări extraordinare se convoacă de câte ori cere presidentul, direcțiunea sau cel puțin o zecime a membrilor; fiind numărul membrilor mai mic de 30, adunarea extraordinară se ține la cererea a 3 membri cel puțin.

Cererea de a se convoca adunare extraordinară trebuie să cuprindă scopul și motivele convocării. Ea se va înainta presidentului în scris.

§. 29. Presidentul Însoțirii conduce și presidează adunările generale, ordinare și extraordinare. Fiind presidentul impedat sau având a se lua hotărrire în vre-o cauză, în care ar fi însuși interesat, adunarea generală va încredința presi-denția unui alt membru.

§. 30. În adunarea generală se pot lua hotăriri dacă afară de membrii direcțiunii sunt de față 3 alți membri cel puțin.

§. 31. În adunarea generală se iau hotăriri prin majoritate de voturi. Votarea este de obicei publică.

Alegerile se îndeplinesc prin votare secretă.

La cererea a cel puțin a patra parte dintre membri se votează secret și asupra altor obiecte.

§. 32. Agendele adunării generale sunt:

a) alegerea presidentului, a membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghere și alegerea cassarului;

b) examinarea și încuviințarea socotelilor anului trecut;

c) statorirea capitalului de întrebunțat a intereselor și a provisiunilor pentru împrumuturi și elocări;

d) statorirea sumei, care se poate încuviința ca împrumut pe seama unui membru cum și a sorocului pentru împrumuturile de încuviințat pe timp mai lung de 10 ani;

e) statorirea remunerațiunii pentru cassar;

f) hotăriri asupra neînțelegerilor dintre membri, întrucât ele ating interesele și afacerile Însoțirii, cum și asupra învinuirilor față de organele Însoțirii;

g) desființarea Însoțirii.

Economul și econoama.

Muncitori sînt: economul român și econoama română. Muncesc pentru ei și pentru alții. Nici albina nu-i întrece în timpul verii. Ear' după-ce se pune odată iarna, lucrările economului se sfîrșesc aproape cu totul. Cântecul haiducului:

*"Frunza 'n codru cât învie
Doină cânt de voinicie;
Ear' când codru frunza 'și lasă
Eu cânt doine 'nchis 'n casă"*

pentru econom 'l-am putè schimba așa:

*"Frunza 'n codru cât învie
M'apuc de economie;
Ear' când codru frunza 'și lasă
Mai mor de urît 'n casă."*

Aceasta însă se poate zice numai despre partea bărbătească, nu și despre cea femească, adică despre econoame. Ele sînt destul de cuprinse cu lucrul în tot timpul, fie iarnă, fie vară, fie vreme bună, fie rea — ziua și noaptea. Și ca să vedem mai bine că așa este, să punem față 'n față lucrările sêvrșite de bărbați cu cele sêvrșite de femei!

Economul:

Econoama:

ară
seamănă
grapă
gunoeste
plivește	plivește
sapă	sapă
coșește
uscă fin	uscă fin
cară fin	cară fin
seceră	seceră
îmblătește cu mașina	îmblătește cu mașina
cerne	cerne
duce la moară	duce la moară
culege cucuruz	culege cucuruz
sfrîmeste cucuruz	sfrîmeste cucuruz
cultivă pomi	sfrîmeste
.....	cultivă legumi
.....	cultivă viile
cultivă viile
aduce lemne
tae lemne
îngrijește de vite	(lucru care-l face și femeea)
închide curtea (ograda)
merge la țîrg	(de multe-ori îm-
.....	preună cu femeea).
.....	culege cânepa și
.....	inul
.....	le topește
.....	le spală, uscă, me-
.....	liță și perie
.....	toarce, deapănă,
.....	urzește și în-
.....	vădește
.....	țese
.....	înălbește
.....	croește și coase:
.....	cămeși, ii, is-
.....	mene ș. a., mē-
.....	sărite, merin-
.....	dete, fețe de
.....	perini, lepe-
.....	deauē ș. a.
.....	lucrează lăna, din
.....	care pregătește:
.....	măncare, cioa-
.....	reci, strae, le-
.....	pedeauē, dēsagi
.....	saci, mēsărite,
.....	șurțe, crătinte
.....	ș. a.
.....	spală
.....	curăță casa și
.....	tot ce se află
.....	în ea
.....	gătește bucatele
.....	în toată ziua
.....	face pânea
.....	cărpește
.....	îngrijește copiii
.....	îngrijește de bol-
.....	navi
.....	îngrijește de ga-
.....	lițe

Nu mergem mai departe cu înșirarea deosebitelor lucrări ale bărbaților și ale femeilor. Din câte sunt puse față în față se poate vedea îndestul, că femeia economului știe și și face aproape toate câte le face și bărbatul său. Ear' ac-sta foarte multe lucruri, care le știe face femeia sa, nu le poate face.

Econoamele nu se prea îndeletnicesc cu: *aratul, sământatul, cositul, aducerea lemnelor* și alte puține lucruri, care recer o ptere mai mare trupeză; deși, oricare dintre noi, a văzut negreșit econoame arând, sământând, aducând lemne și altele.

Dar' bărbatul, câte nu știe din lucrurile, ce le îndeplinește femeia?

A toarce, a țese, a croi, a coase frumos, a face pâine, a găti tot felul de bucate, sunt tot atâtea soiuri de meșteșuguri, prin care femeia se arată mai îndemnatică decât bărbatul. Cu lucrurile acestea e ocupată neîntrerupt. Când nu poate lucra, din pricina timpului rău, pe afară, ea își vede de aceste în casă. Femeia harnică totdeauna își află lucru și mai cu seamă unde sunt 2 sau 3 bărbați la casă. Iș mai taie lemne, din când în când, sfirmsc cucuruz și duc la moară. Și cu aceste e aproape gata tot ce face economul iarna în timpul zilei.

Vine apoi seara, când fetele și nevetele merg în șezătoare, unde torc cu hârnicie; flăcăii încă merg în șezătoare, dar' ei sunt ca trântorii în coșnița de albine — nu aduc cel mai mic câștig —, ci fumează într'una, consumând din cele adunate peste vară.

Tot așa fac și cei căsătoriți. Fumează aproape toți, unii se joacă în cărți și mulți se duc din pricina uritului în cărcină, unde nu se capătă nimica în dar.

Această stare de lucruri, în ce privește pe economi, e foarte tristă și păgubitoare.

Vremurile, în care trăim noi Românii din această țeară, sunt din seamă afară de grele. Stăpânirea, în loc să ne ajute cum 'i-ar fi datorința, ne asuprește, și cum și când numai poate. Astfel, binele se nu-l așteptăm dela alții, ci se facem destul zicătoare: *„Ajută-te și îți va ajuta și Dumnezeu“*. Da, se ne ajutam noi înșine, schimbând starea noastră cea rea de astăzi cu alta mai bună, pregătind un viitor mai fericit măcar pentru urmașii noștri.

Mult ne va ajuta la îndreptarea acestui rău împregiurarea, că ne vom da toată silința să aflăm căi și mijloace de a câștiga și bărbații câte ceva în timpul iernii prin săvârșirea de lucruri bune și folositoare.

Curățirea sculelor din locuință.

Sculele feștite cu vâpsală de oleiu (oloiu, uleu) se vor spăla cu apă, rare-ori și cu săpun care, aplicat de repetate ori,

cășunează stricaciune vâpselii amintite. Petele de fum se înlătură prin frecarea cu miez de pâne. Petele de negreală (cerneală) din podine (podile) se vor scoate prin „acid de lămâe“, cele de sânge prin oțet și frecarea cu o cheie, ear' cele de vin roșu prin leșie tare de „soda“ sau și spălarea cu „var de chlor“.

Sticla ferestrelor se spală de obicei cu apă. Prin ținerea în preajma soarelui, ferestrele spălate se fac urite. La curățirea sticlei de fereastră se mai aplică rachiu (vinars) sau cretă pisată mărunt. Oglizile se curăță prin un burete (spongie) de șters, muiat în spirt, apoi se presară cretă curățită și se freacă cu un petec de mătășă. Părcanele aurite în oleiu se spală cu apă rece săpunită, ear' părcanele aurite în apă se șterg cu bumbac scărmenat.

Sculele de argint se curăță prin apă caldă săpunită, cu ajutorul unei perii. Feșnecile se curăță de său, ceară sau stearină prin spălarea cu spirt. Vasele de aramă și de cioae ar trebui curățite prin lămâi mucegăite și spumă de cretă, cu ajutorul unui petec de flanelă. Cocleala de aramă se poate înlătura prin vitriol („acid sulfuric“). Vasele și alte scule de cusitor se vor freca cu codie și leșie. La scoaterea petelor de grăsime și c. l. din vasele de porțelan se aplică leșie nu prea tare.

Trecerea din grejd la pășune.

Prin trecerea pripită din grajdul cald și dela nutrețul uscat la aerul rece și verdeața pășunii, vitele dau înapoi și adese se potignesc. Chiar și fiind timpul priincios, ele capătă cufoaro (urdinare, diarea) și slăbesc așa, încât le trebuie 3—4 săptămâni până să-și vină în fire și se redobândească tăria și vioiciunea de mainainte. Și de câte ori nu se molipsesc de boale, care le amenință cu stîlcire. O altă scădere este imputinarea grabnică și înrăirea laptelui.

De este să ferim vitele de aceste scăderi păgubitoare, nu rămâne decât să le pregătim înadins pe seama pășunii. Drept mijloace servesc: scăderea treptată a căldurii grajdului și deprinderea cu nutrețuri verzi. Scăderea căldurii se face ținând deschise ferestrele sau ușa grajdului, firește pe timp răcoros. Este însă neapărat să ferim vitele de „curentul“ aerului, care pricinuesc boale adese grele. În lipsa de verdețuri ne putem ajuta cu napi (sfecle) de nutreț, morcovi (murcoi, morogi, mure), cartofi (crumpene, baraboi, picioici) sau cu lături de spirt, de țărițe sau alte nutrețuri apătoase.

Urmând astfel în curs de 7—10 zile, vitele se dedau oare-cum pe nesimțite cu nutrețul apătos și aerul rece și scoase apoi la pășune, ele nu pătimesc nici nu dau înapoi în desvoltarea lor.

Aparat practic și eficient de cercat sămânța.

Sub numele de cercarea sămânții înțelegem lucrarea, prin care se adeverește dacă și încât sămânța de prăsilă încolțește. Ea se va aplica mai ales când economul nu are garanție de ajuns despre vîrsta sămênțelor, fie că le-au cumpărat din țîrg sau din prăvălie (boltă), fie că nu știe apriat, care când o a prăsit nici dacă întrunește cerințele dorite.

La cercarea sămênții se purcede în deosebite chipuri. În anii mai din urmă s'au introdus felurite aparate de cercat. Cea mai practică și eficientă purcedere este următoarea.

Într'o tipsie, blid sau alt vas lătăreț se pregătește un fel de cir subțire prin amestecarea de apă curată cu nêsip mărunt, care s'a fost prăjit bine pe cuptorul inferbîntat. Deasupra se așterne cu încetul nêsip uscat din greu. Acum se străcură prisosul apei și pătura de nêsip se împarte prin dunga cuțitului în două brezduțe (crestături) de forma crucei în 4 despărțeminte, punând în fiecare câte 25 fire (grăunțe, boabe) din sămênțele de cercat. Firele, lucru firesc, nu se alege, ci se iau pe nimerite din grămadă, care se amestecă mai întăiu. Tipsia sau blidul se acopere cu un alt blid ceva mai mic și se păstrează undeva la căldură, d. p. în locuința încălzită. Nêsipul rămâne jilav vre-o 14 zile așa că sămênțele au când încolțit. Firele încolțite se înlătura pe rînd și se numără apriat.

Ca întrunind cerințele dorite se privesc sămênțele când din 100 fire de:

Trifoiu roșu	încolțesc	87 fire
Trifoiu alb	„	76 „
Luțernă	„	87 „
Măzêriche și mazêre	„	95 „
Cucuruz	„	90 „
In	„	91 „
Hrișcă (hirișcă)	„	71 „
Rapiță, calarabe, carfiol, (carta-fiol, conopidă), varză (curechiu), chil (chel) și alte varzoase	„	80 „
Grâu, sêcară și orz	„	95 „
Ovês	„	90 „

Din 100 ghemulețe napi (sfecle) de nutreț sau de zăhar ar trebui să dobândim 150 colți cel puțin.

Descălcirea pîrului la bolnavi.

Pentru a descălci cu înlesnire pîrul celor ce au bolit timp îndelungat, luăm în ajutor făină de cartofi, care se presară din greu peste pîrul resfirat. După 2—3 oare, pîrul poate fi ușor periat și pieptenat. Urmând astfel, pîrul se curăță totodată de mêtreață (pulbere) și alte murdării, pe lîngă că se face moale și pufăios.

Știri economice.

Înștiințare. Atragem luarea aminte a economiilor noștri din comitatul Sibiiului, că începând din 1 Martie st. n. armăsarii erariali de prăsilă se află în stațiile lor, anume în: Sibiiu, Sebeșul-săsesc, Mercurea, Șelimbăr, Slimnic, Șura-mică, Tâlmăciu, Bradu, Roșia, Noerich, Marpod și Chirpăr.

Dacă este să se pună temelia unei prăsilii alese și bănoase, economii noștri de prețutindenea ar trebui să dea și ei întâietate acestor armăsari, folosindu-i cât mai des pe seama iepelor de prăsilă.

Istoria agriculturii ungare. Ministrul ung. de agricultură, contele *Bethlen*, a hotărât să mijlocească întocmirea unei cărți în cinci tomuri despre istoria agriculturii ungare. Vieța agriculturii ungare din vechime, stările agricole în veacul al 16 și 17, stările agriculturii pe timpul sancțiunii pragmatice (1715—1720), prelucrarea însemnărilor ardelenesti din 1724 și istoria culturii agricole de astăzi vor forma cele cinci tomuri. Fiecare tom va fi întocmit de un pricepător în ale agriculturii, al cincilea tom cu ajutorul unui istoric. Cartea are să fie isprăvită până la expoziția mileniului (de 1000 ani).

Scăderea tarifului pe linia ferată Sibiiu—Făgăraș. Pentru transportul de bucate și lemne de foc s'a introdus un tarif scăzut și anume din Arpașul-de-jos la Sibiiu: 1. pentru lemnele de foc 13 fl. de 1 vagon (= 10.000 chilog.); 2. pentru bucate între Sibiiu—Făgăraș tariful de 100 chilograme se scade la 25¹/₂ cr.

Starea agricolă în România. Din o dare de seamă, publicată în „Pester Lloyd“, scoatem următoarele:

Luna lui Februarie căl. n. a fost priincioasă sămănăturilor. Negurile din jumătatea dintâiu a lunii au fost însoțite de timp senin și călduros, pe care economii l-au întrebuițat de minune. Temerea obștească, că grânele ar fi degerat, s'a arătat a fi neîntemeiată. Până și rapița a înfruntat asprimea iernii destul de bine, deși pământul rămăsese desgolit. În Moldova de miază-noapte și Oltenia rapița se află în stare bună. Pe la mijlocul lui Faur, gerul s'a înăspriț, însă fără a cășuna stricăciune, pământul fiind uscat. În timpul din urmă, gerul s'a domolit și sămănăturile au reînceput să odrăsească. Lipsa de umezeală este foarte simțită, fiindcă în cursul iernii abia a căzut neauă (zăpadă) în două rânduri. Pe seama ovėsului și altor primăvăratice nici că s'ar pute îndeplini arăturile, de cumva nu ar întreveni o ploaie bogată, care să înmoaie pământul înăspriț și însetat.

Reînceperea negoțului cu bucate pe Dunăre se așteaptă cu nerăbdare. Magaziile din Brăila și Galați sunt îndesuite cu bucate, care în anul trecut n'au putut fi vândute din cauza prețului foarte scăzut.

Mere americane în Europa. Aproape de necrezut este, câte mere se aduc din America. O foaie americană ne spune, că în cursul anului 1892 s'au trimis din Statele-Unite și Canada (în America) nu mai puțin de 1.203.638 buți de mere; mai bine de jumătate, anume 618.970 buți, se trag din Canada.

Tîrg de rîmători cu lazaret în Cernăuți. Un ziar din Iași află, că orașul Cernăuți, capitala Bucovinei, a luat măsuri pentru a înființa un tîrg de rîmători cu lazaret, ca cel dela Steinbruch, Biala și Turnu-Severin. Acest tîrg va pute adăposti 40—80.000 rîmători.

Regia monopolurilor statului în România. Direcția monopolurilor statului în România publică lista vînzărilor tutunului (tăbăcului, duhanului), sării, chibriturilor (lemnuselor, aprinjoarelor), cărților de joc, timbrelor și a praului de pușcă pe timpul dela 1 Aprilie 1893 până la 31 Ianuarie 1894.

Tutunurile au dat la încasări 31,885.692 lei, un spor de 1,650.551 lei față cu anul trecut. Sarea a dat la încasări 6,743.460 lei, un spor de 643.999 față cu încasările din anul trecut.

Vînzarea chibriturilor a atins suma de 2,253.465 lei și întrece cu 196,100 lei vînzările din 1892—93. Cărțile de joc au dat la încasări 357.355, un spor de 40.598 față cu anul trecut.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 73. Am la fereastră vre-o 5 trandafiri, a căror odrasle și frunze tinere sînt încercate de niște mici gînganii verzui, pe semne, păduchi de frunză? Vă rog să-mi spuneți în prețuita noastră foaie, cum aș pute mîntui bietii trandafiri de gîngăniile amintite?

A. Muntean,
învătător.

Răspuns. Între multele mijloace se numără: presărarea odraslelor molipsite cu floare (praf) de pucioasă, strivirea repetită între degete și stropirea cu zamă rece de pelin sau tăbac (tutun, duhan). După câteva oare urmează stropirea cu apă stîmpărată. După cercetările: timpului mai nou, mijlocul cel mai bun este stropirea cu apă, în care s'a fost dizolvat „lysol“. La o litră de apă se vin 2¹/₂ litre de „lysol“.

Întrebarea 74. Am 2 vițele, una de 1 an și 8 luni, alta de 1 an și 4 luni. Amîndouă umblau după taur până a nu fi fost de un an. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“ la întrebarea: Bine și potrivit ar fi să fie sărite de taur așa de tinere? De altcum, amîndouă sînt binișor dezvoltate. Unii zic că, umblînd după gonit de multe-ori, trebuie lăsate, altcum nu se mai gonesc. Așa să fie?

G. Daniil,
învătător.

Răspuns. Junicele de soiul nobil (Pinzgau și c. l.) se gonesc la vîrsta de 1¹/₂—2 ani, une-ori chiar și la 1¹/₂ an. D-ta vei fi avînd, așa presupunem, vițele de soiul îndatinat (indigen) care, fiind mari și bine dezvoltate, pot fi și ele gonite la vîrsta de 2 ani și chiar de 1 an și 8 luni. Duse fiind la taur prea de timpuriu, junicele se pipernicesc și rămân mici. Dacă umblatul neastîmpărat după taur se repetăse aievea, trebuie lăsate; altcum se istovesc și mai târziu se gonesc cu anevoe sau rămân sterpe. De altcum umblatul pripit și năvalnic după taur este o boală adesea nevindecabilă. Asemenea vite nu sînt bune de prăsilă.

Întrebarea 75. La economii noștri mor găinile dearindul. Boala pare a fi lipicioasă, căci unde s'a ivit, găinile mor toate. După cum am putut observa, semnele boalei sînt: maiu umflat și gușa de asemenea. Vă rog

să ne împărtășiți în „Foaia Poporului“, dacă și încât această boală s'ar pute tămădui sau măcar preîntîmpina.

I. C.

Răspuns. Din o descriere așa scurtă și făcută oare-cum în treacăt, nu putem să ghicim felul boalei. Atîta se vede, că boala e lipicioasă (contagioasă). A tămădui asemenea boale prin leacuri este anevoe și adese cu neputință. Se pot însă preîntîmpina așa că ținem închise găinile sănătoase și purtăm deosebită grijă, nu cumva să se molipsească prin venirea în atingere cu cele bolnave. Dintre celelalte mijloace atingem pe scurt: înzestrarea găinilor cu apă curată și nutreț bun și proaspăt, ținerea cotețului (cotărcii, coșercii) în curățenie desăvîrșită, premenirea aerului, spălătul păreților, vaselor ș. c. l. cu leșie și desinfecțarea cu „praf de carbol“.

Întrebarea 76. Am o vacă neagră, care a căpătat albeață în ochiu. Vă rog să-mi împărtășiți în „Foaia Poporului“, dacă și cum aș pute vindeca această boală?

Ioan Iusu din Boiam.

Răspuns. Albeața este de mai multe feluri. Chiar și albeața îndatinată (numită în știință „Cataracta“) nu se poate vindeca decât foarte rar și până a nu fi apucat să se învechească. Leacurile de casă nu ajută. Rămîne dar să lași vaca cum e sau să ceri sfatul unui veterinar (doctor de vite). Dintre leacurile, care ajută une-ori, amintim ungerea cu ir de „kalmel“ sau de „kalin iodat“.

Întrebarea 77. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“, nu cumva la tragerea din 1 Martie n. a. c. a eșit losul „Crucea roșie“, seria 3468 nr. 72? Am avut 16 capete de găini și toate au murit, aflînd pe inimă lor o peliță umplută cu apă și maiul pătat. Ele au mîncat și în ziua morții și peste iarnă dormiră în loc călduros. Mîncare au căpătat la timp. Ce boală au avut? Care poate fi cauza boalii și cu ce s'ar pute vindeca?

N. Iuga, învățător.

Răspuns. Sînt la noi două feluri de losuri „Crucea roșie“: ungare și austriace. Era de lipsă să fi amintit, despre care e vorba. Pacostea a voit, că la tragerile din urmă nu a fost sortit nici unul nici altul.

În ce privește găinile deja moarte de geaba țî-am recomanda leacuri, ear' cît despre prevenirea boalii în viitor, cetește răspunsul la întrebarea 75 din nr. de față.

Întrebarea 78. Am cetit cu luare aminte „Economul“, „Sfătuitorul Bolnavilor“, rețete germane și c. l. despre boale fel și fel, însă nicăiri n'am aflat despre cum s'ar pute tămădui „suspînul“ la cai. De cumva ați fi știind vre-un mijloc, Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“.

G. Gendel, paroch.

Răspuns. Suspînul este urmarea catarului bronchial, inflamației de plumăni sau altor boale de piept, de inimă sau și de nervi. Căusele mai îndepărtate sînt mai ales nutrețul prăfos, mucegăit și c. l. Suspînul învechit nu se poate vindeca. Ceea-ce ajută la început este să ferim caii de fîn proaspăt și ploat și să le dăm adese-ori tărîțe curate, verdețuri și ovēs cernut bine. Un leac, care și el alină încâtva răsufatul atît de greu, este arsenicul (șorecica), care trebuie aplicat de repetite-ori.

Posta redacției.

Comitetului bisericesc în Archita. Nu v' mai putem împlini cererea, fiindcă după ce s'a publicat, scrisoarea a fost nimicită. Numele economilor nu vi'l putem spune, fiind aceasta o taină a redacției, pe care nu ne este iertat să o descoperim, decât când am fi trași în proces. Altcum și-ar perde corespondenții încrederea în redacție

D-sale G. Păușan, econom în Rușova-nouă. Numerii ceruți nu li mai avem, dar' fiindcă afară de D-ta ni-s'au mai cerut și din alte părți deslușiri în treaba cu întocmirea de însoțiri de înmormântare, vom reveni asupra lucrului pe larg, cât ce ne iartă vremea și spațiul, și vom publica și statutele de nou.

D-lui Dim. Mandea în Forumbaculinf. Cetește răspunsul de mai sus. Ear' pentru o cartică adresează-te dlui Agust A. Nicoră în Deva. (comit. Huniadoarei) și D-sa sigur că va fi așa de bun să-ți trimită una. Tot D-sa ne-a dat și nouă una, după care am lucrat.

Unui abonat din Gurariului. La întrebarea D-tale îți răspundem: Cursoriul postal nu are drept să v' ceară nici o jumătate de crucer măcar pentru-că v' aduce foaia dela Orlat până în comună. El e plătit pentru calea s'a, și dacă V'e cere, o face folosind neștiința D-Voasră. Dacă vreți să-i dați, îi dați, dar' silă nu este!

D-sale I. S. »Amicul poporului« în Poiana. Chiar când ar fi ceva în toată treaba, totuși prea cu ură și cu patimă ai scris, încât, drept să-ți spunem, ne-a înscârbit scrisoarea d-tale prin tonul în care e ținută. Și-apoi las'că în unele prea greșești D-ta însuși. Când ceri că d-șoara învățătoare să nu deschidă ferestrele dacă simte că aerul e stricat în școală, nu știi d-ta ce ceri și ce rău îți dorești însuși fiicelor d-tale. Deasemenea în treaba învățământului. Acela rogu-te, nu să face după gustul deosebit al fiecărui părinte, ci după planul întocmit de minister și rinduit de consistor, și noi credem că de acela să va fi ținând și d-șoara învățătoare. Cât despre treaba care mai rău te doare pe onorat D-ta, am avea multe de zis, și te-am ruga să te gândești, că oare n'ar fi cel puțin tot atât de cuviincios ca și țeranul să mai dea câte o bună-dimineață, și să n'aștepte ca tot preotul și învățătorul să le umble cu palaria în mână pe dinainte? — Nu o publicăm. Oblii-o pe altă cale. Ne doare că v' napustiți așa unii pe alții, cărturari și popor, și am dori să nu mai auzim de acestea!..

D-lui N. St. în Laz. Am publicat în numărul trecut scrisoarea din Cunța care te apără și pe D-ta. Mulțumește-te, e destul în o cauză. Ești scusat acolo și D-ta. Nu ne iartă spațiul să revenim. Ceealaltă n'am fost primit-o.

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminecă, 6 Martie: Bălcaciu, Abrud.

Luni, 7 Martie: Agârbiciu, Gôresôn, Apoldul-de-sus, Micloș, Mănăștur, Morigsdorf, Paraid, Uzon, Vaidahaza, Cămăraș, Ciuc-S-Domocoș, Banefalva, Ciuc-Cosmaș, Chirpăr, Cetatea-de-Baltă, Mociu, Cohalm, Uioara.

Marți, 8 Martie: Siva-giul-de-sus, Huedin, Bělgrad, Kerellô-St.-Pál.

Joi, 10 Martie: Șomcuta-mare.

Vineri, 11 Martie: Nyék, Hunedoara, Șimleul-Selagiului, Tășnad.

Sâmbătă, 12 Martie: Feldioara, Georgio-St.-Miclêuș.

LOTERIE.

Tragerea din 9 Martie n.

Timișoara: 4 83 71 25 76
Viena: 72 32 49 18 58

Tragerea din 14 Martie n.

Brünn: 49 45 22 46 86

Călinđarul săptămânii.

Zilele	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Soarele
	Dum. 1-a în Post, gl. 1, sft. 9.	rés.	ap.
Dum.	6 SS. 42 Mucenici	18 (†) Floriil.	6 11 6 8
Luni	7 Mc. Vas., Eugenș. a.	19 Iosif Log.	6 8 6 9
Marți	8 C. Păr. Teofilact	20 Ioachim	6 5 6 11
Merc.	9 †SS. 40 Muc.dinSeb.	21 Benedict	6 3 6 13
Joi	10 Mc. Codrat	22 Joia verd.	6 1 6 15
Vineri	11 P. Sofr. Patr. Ier.	23 Vin. pat.	5 59 6 17
Sâmb.	12 Cuv. P. Teofan	24 Gavriil Ar.	5 56 6 18

„VICTORIA“, institut de credit și economii în ARAD.

Convocare.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 17 din statutele institutului la a

VI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 26 Martie 1894 st. n. la 10 oare înainte de amezai, în localitățile institutului (Strada principală Nr. 2).

Obiectele: [662] 1—1

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1893 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
3. Alegerea alor 2 membri în direcțiune în sensul §-lui 33 din statute.
4. Alegerea comitetului de censori, conform §-lui 45 din statute.

Domnii acționari, care doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-lui 22 al statutenor, sânt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului cel puțin cu 24 oare înainte de adunarea generală.

Arad, în 7 Martie st. n. 1894.

Direcțiunea institutului.

Contul Bilanțului.

Active :	fl.	cr.	Pasive :	fl.	cr.
Cassa în numerar	21537	22	Capital social:		
Cambii în portofoliu	506730	43	1000 acții à 100 fl.	fl. 100000	
Împrumuturi hipotecare	258638	—	2000 acții à 100 fl. em. II. „	200000	300000 —
Avansuri pe efecte publice	7905	—	Fondul de rezervă	63834	99
Cassa institutului	58331	45	Fondul de pensie al funcționarilor .	2076	50
Efectele proprii	7944	—	Depuneri spre fructificare	579132	01
Diverse conturi debitoare	39470	54	Depozite de cassă	2063	27
Mobilier	fl. 1649.74		Contribuție după inter. depun. sem. II	1365	37
după amortisare de	„ 164.97	1484 77	Transitor	245	78
			Interesele acționarilor em. II.	5253	99
			Diverse conturi creditoare	14107	95
			Dividendă neridicată	423	—
			Interese transitoare anticipate	5756	42
			Profit transpus din 1892 fl. 1688 55		
			Profit net	21782	13
	996041	41		996041	41

Contul profitului și perderilor.

Debet :	fl.	cr.	Credit :	fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	29893	97	dela cambii	fl. 46997.05	
Spese:			dela împrum. hipotec.	„ 18795.81	
chirie, imprimate, registre, porto, re-			dela avansuri pe efecte	„ 421.53	
cuisite de cancelarie, lemne, lumină	3533	16	dela efectele proprii	„ 50.—	66264 39
Salare	6630	—	Chiria		644 62
Contribuție:			Venitul transpus din 1892	1688	55
directă și 10% dare la interese după					
depuneri	5973	32			
Amortisare din mobilier . fl. 164 97					
Amortisare din cambii . „ 620 —					
Venitul transpus din 1893 fl. 1688.55					
Venitul net	21782	13			
	68597	56		68597	56

Arad, 31 Decemvrie 1893.

Direcțiunea:

Nic. Oncu m. p.,
director executiv.
Dr. Petco Lazar m. p.,
președinte.
Mihaiu Veliciu m. p.,
Karátsonyi m. p.,
Aurel Suciu m. p.,
Dr. Nicolau Ciacian m. p.,
Georgiu Lazar m. p.,
I. Papp m. p.,
Dr. Vuia m. p.,
V. Mangra m. p.,
Comitetul de supraveghere:
Revidat și aflat într-o exact.
Arad, 7 Martie 1894.
Petru Truția m. p.,
președinte.
Romul Ciorogariu m. p.,
George Feier m. p.
V. Papp m. p.,

BETIA

se vindecă prin **Antibetin**, întrebuițat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri. *Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimășului de beție și fără știrea lui. 1 dosă costă **2 fl. 20 cr.**, 1 dosă dublă pentru morbul învechit, **4 fl. 40 cr.** trimițându-se suma din urma și se trimite franco în toate țerile. Se capătă la farmacia „La Vultur”, Lugoj, nr. 308, Bănat. [2229] 20—20

La „Institutul Tipografic” în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

dului Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul 50 cr.

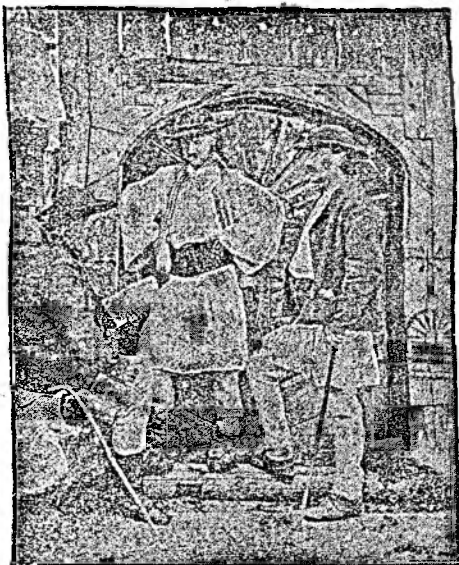
INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1894.

Cuprinsul: Călințarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1894. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrilor. — Autoritățile bisericesti române din Ungaria și Transilvania. — „Naufragiul”. Novela de Enric Castelnovo. Tradusă de Ioan Russu Șirianul. — „Episootia”. (Din scrierea lui Anton Băcalbașa: Moș-Teacă din casarmă). — *Economic:* Cum ne putem ajuta când ne amenință lipsa de nutreț și de paie; Despre altoirea viței de vie; Floarea soarelui, o minunată plantă pentru producerea de ulei. — *Poesii:* „Plugul blăstemat”, de V. Alexandri; „Traiul când ți-se urește, de G. Coșbuc; „Gornistul dela Grivița”, de Ioan Nenițescu; „Patriei Românilor”, de G. Murnu; „Vulpea și racii”. Fabulă, de Tr. I. Magier; „Vulturul și Teranul”. Anecdota, de C. B. Ceahor; „Ghicitori”, de V. Simiganoschi; „Defăimătorul”. (Character), de Paris Mumuleanu. — *Partea hazlie:* Tăierul cu două fețe, de Anton Pan; Sămënța de sare. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inscrte.

Numai 20 cr. exemplarul.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Înceierea conturilor

pe anul al II-lea de gestiune al casei de împrumut și păstrare „Mielul”, societate pe acții în Poiana, cu 31 Decembrie 1893.

Contul Bilanțului.

[613] 2—2

Active :		fl.	cr.	Pasive :		fl.	cr.
Capital de acțiuni, rate restante		2800	—	Capital de acțiuni		25000	—
Casa în numerar		3149	23	Depuneri spre fructificare		19943	75
Împrumuturi pe oblig. cu caventați		31454	03	Interese anticipate pro 1894		1180	06
Cambii escomptate		6134	—	Fondul gener. de rezervă		21	96
Împrumuturi hipotecare		3530	—	Dividende neridicate		81	—
Spese de fundare	fl. 760 11			Profit curat		1806	40
după amortisare de 20%	„ 152 02	608	09				
Mobilier	fl. 397.57						
după amortisare de 10%	„ 39 75	357	82				
		48033	17			48033	17

Contul profitului și perderilor.

Eșiri :		fl.	cr.	Venituri :		fl.	cr.
Interese:				Interese:			
pentru depuneri spre fruct.	fl. 803.97			dela obligat. cu caventați	fl. 2545.82		
„ fondul gen. de res.	„ 1.04	805	01	„ cambii de bancă	„ 348.25		
Spese de birou:				„ împrumuturi hipot.	„ 136.41		
imprimare, inserțiuni, porto, diverse		111	84	după acții	„ 153.42	3183	90
Contribuțiune:				Provisiuni		186	84
dare directă pe anii 1892							
și 1893	fl. 343 82						
10% dare la interes de dela							
depun. și competență de							
timbru	„ 69.21						
aruncuri comitatense etc.	„ 42.69	455	72				
Amortisațiuni:							
20% din spes. de fundare	fl. 152.02						
10% din mobilier	„ 39.75	191	77				
Profit curat		1806	40				
		3370	74			3370	74

Poiana, la 31 Decembrie 1893.

Elia Pop m. p., Dumitru Șofană m. p., Ilie Georgescu m. p.,
 director. cassar. comptabil.

Ioan Vlad m. p., Nicolae Păța m. p., Ioan Prodan m. p.,
 membru al direcțiunii. membru al direcțiunii. membru al direcțiunii.

Subsemnatul comitet am examinat bilanțul prezent și confrontându-l cu registrele principale și auxiliare ale societății, ținute în bună regulă, l-am găsit în consonanță cu aceleași și exact.

Poiana, la 25 Februarie 1894.

Nicolae Dobrotă m. p. Ioan Măniț m. p. George Ghișe m. p.
 Ilie Ban m. p. Ilie Oprean m. p.

2 medalii de aur
 și
 13 de argint.

9 diplome
 de onoare și
 aprețiare.

IX.

Priful Korneuburg

[482] 3—45

al lui KWIZDA pentru nutrire vitelor

cai, vite cornute și oi.

Prețul unei cutii 70 cr., 1/2 cutie 35 cr.

De 40 de ani folosit în cele mai multe grajduri, la lipsa de apetit, mistuirea rea, la ameliorarea laptelui și la augmentarea cantității laptelui la vaci.

Să se observe bine
 marca și să se
 ceară expres:
 Priful Korneuburg
 al lui Kwizda
 pentru nutrire
 vitelor.

Depozitul principal:
Franz Joh. Kwizda,
 liferant ces. și reg. austro-ungar
 și reg. român.
Farmacia cercuală
Korneuburg I. Viena.

Veritabil se poate
 căpeta în toate
 farmaciile
 și drogueriile din
 Austro-Ungaria.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.